Массе а мехкий пролетараш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

НАКЪПОЧЕТА

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГlАЛГlАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1925 шера денз ◆ ЕРА, 25 ФЕВРАЛЬ, 1982 ШУ. ◆ № 24 (6590) ◆ Мах 3 кеп.

Цхьайтталагlча пятилетка шоллагlа шу бlубенна къахьегаш дlадоладелл Нохч-Гlалгlайчен промышленноста болхлоша. Республика еррига промышленность хьалйоцачи продукци маьхала яккхара, къахьегама овсарле лакхъяра, нормативно-цlена продукци арахецара дlабохача январь бетта план толаме кхочашъяьй. СССР 60 шу, Нохч-Гlалгlайчен автономе 60 шу, из шиъ лоlамагlа Россеца юкъеяха 200 шу дузача юбилейшта сийлешца накъадахара доккхий декхараш тlалйцад халкъа боахама дерригача доакъой коллективаша. Уж толаме кхоачашдара тlагlертта къовсам лоаттабеча промышленноста болхлоша балха тlа ка да йоалаш дlадоладаьд цхьайтталагlча пятилетка шоллагlа шу. Январь бетта итогех цхьаккха предприяти яц республике тlехьаюсаш.

Укх тlехьарча шерашка партен правительствен чlоагlа йоакхо ю производства эффективности балха дикали лакхъяра. Цу даькъе керттерчарех да хьурмати кхоми бар, балха ханах, производственни мощностех бизза пайда ийбар.

КПСС XXVI съезда Отчетни доклад еш КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева аьлар: «Экономика пайда беш хила еза». Уж дешаш программа а хиина дlаэттад дукхача промышленни

ХlАРАНЕ СИЙЛЕН ДЕКХАР

предприятей коллективашта. Миччa бесса яь а пач чахьалххен плани тlанйца социалистически декхараш кхоачашде а ца гlерташ, республикерча дукхача промышленни предприятей коллективаша тlагlертта къовсам лоаттабу паччахьалкхенна беш бола пайда тlа-тlа дукхагlа а хулийташ, производства эффективности балха дикали лакхъяра тlехьа. Цу даькъе керттерчарех цаl да ма мотта дукхагlа кхом бари хьурмат дари.

Цу лоархlамеча балха тlа дика ка йоалаш къахьег цхьайтталагlча пятилетке республика промышленноста болхлоша. 1981 шера Нохч-Гlалгlайчен промышленни предприятей коллективаша цхьа хьалхарча шера йоаьчул 6,3 эзар тонн кlезигагlа йоаьй lаьржача металлий прокат, 2,1 эзар тонн цемент, 2,1 эзар кубически метр хьун материалаш, 40,6 эзар тонн условни доагор, 311 эзар гигакалори йовхала энерги, 2,4 эзар тонн дизельни доагор, 60,3 эзар киловатт-сахьат электроэнерги. Халкъа боахама деррига доакъой эффективность лакхъяра lалашдаре боккха лоархlам болаш гlулакх да из.

Хlаьта из болх дика вlаштlехьбаьккхаб республикерча дукхаь промышленни предприятей коллективаша Царех а Ленина орден лелаеча «Грознефть», «Севкавнефтегазпереработка» производственни объединеней, «Красный молот», «Электроприбор» яхача заводий, кхыча предприятей коллективаш. Бlарчачи укх шера кхоми хьурмати дара тlаерзаль мероприятеш кийчъяьй цар, хlара шера кхоачашъе езаш ярах белгала а йоахаш. Уж миштa кхоачашъю хьожиш тlахьожам лоаттабара предприятешка вlашагlъехка а керттерча специалисташа кулгалдеш йола штабаш. Йlаьхача хана йола программе из хилар дика кхетадеча цар цу лоархlамеча балха юкъеозаб халкъа тlахьожама контролераш, изобретателаши рационализатораши ВОИР-а, НОТ-а организацеш. Цар доккха новкъостал ду хlаман кхом бара, производства эффективность лакхъяра йола керда резерваш гуча а йоах, царех бизза пайда а ийбу.

Цхьабикъда, кхом барей хьурмат дарей болх эсала вlаштlехьбаьккха промышленни предприятеш а мlезига яц республике. Царех а кирпишкаш ю заводаш, «Терек» яха объединени, ацетонови завод, электромеханически «Трансмаш» яха заводаш, кхыраш. Цар доагlачул дукхагlа дийду доагор, электроэнерги. Масала, сохьи оттаьча нормал дукхагlа 306 тонн доагор доадир ацетонови заводе, «Терек» объединене — 206 тонн, «Трансмаш» заводе — 154 эзар киловатт-сахьат электроэнерги. Цхьаккха дича а дlахо ла метаргдолаш хlама дац из.

Производства эффективности балха дикали лакхъяра чlоагlа lатlьаш гlулакхаш да прогулаш яр, тlехьабуташ них балха хьаьхар е камил хьалха балхара цlавахар. Бlарчча республика хьамйцача дlа даьча шера йоаь балха ка лурчох йоаьчул дикки кlезигьениаьле а, сохки прогулаш ярах доадир хилар 34 эзар сагlа дн. Из бохьаи долаш мехки дlа ца луш йисар 2,7 миллион сома маьхи продукци. Къахьегамен производственни дисциплина телхаеш, прогулаш еш дукха моттигаш найсу Назрановски трикотажни фабрике, Грозненски кога [illegible] беча фабрике, аьшкбетона конструкцей заводашка. Сунженски меккедакхе, Назрановски Малгобекски кирпишкаш еча заводашка кхечача. Уж гlулакхаш найсу предприятей кулгалхой, общественни организацей далкьа [illegible] хlаранестара доагllаш дар хьа ца деваш хилара.

Доагора электроэнерги, массе а тайпа материальни ресурсаш кхоира доли белгалдаьккхар КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленума решенеш тlа. Халкъа боахама хlара даьхе, хlара коллективе балха мотт [illegible] социалистически хьегае довлдеча чакадамкара хlаранетара доагlаш дар хьадеш декхаройла ба предприятешта организацешта нерге латташ бераш. Кхом барей хьурмат дарей болча балха тlа дика из новкъа болхлой, коллективний опыт шерра йоаржаб ц общественни организацеша.

[illegible]

Вай республикерча дукхача предприятешна [illegible]

Хlара коллективерча рационализатораши [illegible]

СССР 60 НГlАССР 60 Сийлахьча юбилейшта накъадолхаш

Тха жоп иштта да

Дешашта доккха лиьахетар хиина тlанйцаб тха совхоза къахьегамхоша Советски Социалистически Республикай Союз хьакхелла 60 шу дизарах бола КПСС ЦК сонам.

Цу цlенна даха ма доаггlара накъадахара деррига низаш оарцагl а даьха къахьегама вахе эттаб фермай болхлой, механизатораш. Январь бетта планагlа йохка елар 120 тонн йолаш паччахьалкхенга 127 тонн шура ехкай хьийбаш лоладераша, кхы тlа хьинар айденна къахьегаш ба уж укх февраль бетта.

Бlубенна къахьегаш ба тха механизатораш а. Дlадахача шера йиьлагlчен укх шера цхьоалагlчен кварталий техника тоаяра планаш тlехкхоачашъяьй. Тракторашн тlехьайниза лелаю техникей кийчъль дlаоттаьй хlа аьна бlаьсти хьайоаллашехьа а кхашкара балхаш дlадоладемара ца дезаш. Цул совгlа, гурахьа дlадийнача ялата подкормка яьй, сихдаьд органически удобренешца кхаш хьаьидара балхаш а.

Тха къахьегамхоша укх шера доккхий декхараш тlайцаа. Цар дош деннад цхьайтталагlча пятилетка шоллагlча шера 4800 тонн лаат, 8600 тонн шекара свеклаш, 1520 тонн шура паччахьалкхенга йохка. Уж низткъало дале а тешшаме да тха къахьегамхоша шоай дош толаме кхоачашдергхилар. Иштта деззе лерхl оаха КПСС XXVI съездан КПСС ЦК ноябрьски (1981 шера) Пленуми решенеша кхачан програма кхоачашъяра тхоашта тlадилла бехктокхаме декхар толаме чакх а доаккхаш СССР хьакхелла 60 шу дизара цlей.

Х. АРЧАКОВ.
Назрановски района «40 лет Октября» совхоза парткома секретарь.

НИЗ КХОБЕРГБАЦ

Дунеи лтара сийлахьчи мехка тхоаш дахаш хиларах доккхал а деш lомабир оаха «Советски Социалистически Республикий Союз хьакхелла 60 шу дизарах» бола КПСС ЦК соцам.

Дог гlоадоалаш дийцар оаха СССР халкъий доттагlалах, ленински ЦК-ана гонахьа вай идейно-политически кхоталенна хиларах. Из къаьгга гуш да советски халкъю цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера дакъхача толамех, ерригача пятилетка план хапал хьалха кхоачашъяра шоай низ ца кхобеш хьинаре къахьегаш хиларах.

Тха коллективо хьаллаьцар «СССР хьакхелла 60 шу дизара — 60 хьинареча къахьегама кlира» яха болам.

Дика толамаш даьхад оаха дlададахачи шера. Дерригача хьокхамий план хапал 1,5 бутт хьалха кхоачашъяьй тха участка коллективо, хапал хьалха эксплуатаце дlа а денна нах чубаха хайшаб шин шlагlа, цхьан общежите, 50 сага лаьрхlа бани, 140 моттиг йола берий бешхьаллъяьй. Итташ эзарши сома маьха гlишлон балхаш даьд планал совгlа.

Дика къахьег оаха каррарча шера а. Участке шерра яьркача социалистически яхье хьалха латташ ба П. Черепнин керте латта каменщикаш, Н. Мачулина кулгалду плотникаш, кхыбараш. Соцамо денхарийла ду тхо дlахо а дика къахьега. Тхоай низ ца кхобеш кхоачашдергда оаха из сийлен декхар.

I. БОКОВ,
Нохч - Гlалгlай гlишлошъеча управленена чуйоагlача ПМК-105 шоллагlча участка каменщик.

Массане а дог айду

Чlоагlа бозаме, дог гlоздьнна тlайцар тха коллективо «Советски Социалистически республикай Союз хьакхелла 60 шу дизарах» бола КПСС ЦК соцам.

Цу 60 шера чlоагlбенна, хозбенна, тоабенна дlаэттаб вай Моах. Из вlаштlехьдаьннад вай деррига советски къамаш цхьан цlен дезал санна барт тайпа, цхьоагlо йолаш, хьинаре къахьегарца. Цу гlулакха шин къахьегама дакъа юкъедихьар тха коллективо а.

Юбилейни цlейшта сийленна накъадахара оаха тlайцад продукци дукхагlа а дикагlа хилийтара дола социалистически декхараш. Дукха мероприятеш чакхйоах оаха коллективе дикха гонзал йолча болхлой опыт, цар методаши, приемаши массанена а lомаяра. Къахьегам дика вlаштlехьбаккхара йола типовой проекташ завода иштъ участке юкъейоалле лаьрхlад оаха.

Дlахо а шерде лерхl оаха смежни профессеш lомаяра гlулакх. Дукха терко ю шийчача продукцех плани а луш къахьегам бригадни формаех вlаштlехьбаккхара.

Планаши тlайца социалистически декхараши хапал хьалха кхоачашдара завода болхлой, инженерно-технически болхлой хьинар кхы тlа айду КПСС ЦК баьча соцамо.

— Цу лоархlамеча партийни документо дlадехар дизза кхоачашдара тхоай низи хьинари ца кхо деш, ма могга дикагlа къахьега дош деннад тха коллективо, — аьлар сога шоллагlча цеха бригадира заместитела, дикагlволча станочника Б. Зубайраева. Соцамах лаьца оаха къамаьл деш.

С. ЦУРОВ,
«Красный молот» завода НОТ-а бюро начальник.

ДЕГ ТlАРА КЪОАБАЛБУ

Боккха тешам тlабахийта бийзар тха колхоза цхьоалагlча шурий ферма коллективо Советски Социалистически Республикай Союз хьакхелла 60 шу дизарах бола КПСС ЦК соцам. Кlоарга чулоацам болаши долаш дар хьахьоихаши да цу тlара хlара доал «Хьахииаьлинача социалистически обществе толаме дегlаух цаl йола халкъа боахама комплекс — СССР халкъий вежарашка долча доттагlала материальни шlийле. Советски Союз [illegible] лаьха механизировании юрта боахам, хьалхи латта lилмен культурен йола низ бола индустриальни держава», аьннад цу тlа. Хlаьта вай Даьхен низ кхы тlа а чlоагlбар духьа хьалхашка латта декхараш тlехкхоачашдеш къахьегаргда оаха дlахо а.

Во лелаш тха коллективо гlулакхаш. Масала, январь бетта план 54 тонн йолаш 61 тонн шура иьккхар тха доярашо, планех а социалистически декхарех а дика лоархlабеш хьабиагlа укх февраль бетта а.

Доаркашта юкъе яьркача яхье хьалха я коммунист Алдамова Алпату. Цул дукха тlехьа бисац Айдамирова Яха, Алдамова Аминат, Басиева Яха. Доикха новкъостал ду цар Серноводскерча юртбоахама техникумера тха ферме практики баьхкача студенташта Магомадова Майдана, Хасуева Зарайна, Пирлоева Лунайна.

С. С. БАХАРЧИЕВ,
Сунжески района Ленина цlерагlча колхоза цхьоалагlча ферма заведующи.

1981 шера шоллагlчен укх шера цхьоалагlчен кварталех планагlа 32 трактор тоае езаш бар Назрановски района «40 лет Октября» совхоза мастерскерa болхлойи механизаторашн. Из план хапал хьалха кхоачашъяьй. 20 февраль хьалlотташ тоа а ь дlаоттаьй 34 трактор.

Из толам боаьхкача къахьега дика балхаш даьд [illegible] l. Юсупова, доагора аппаратура тоаеш волча слесара Д. Кодзоева, аьшпхьара Г. Гадиева, электросварщика С.-Г. Гаракоева, механизатораша Д. Мальцева, М. Кешцоева, Д. Даьхилгова, М. Озиева, кхыбараша. Юкъера лаьрхlача 150—170 процент кхоачашдеш царех хlаране шоай дийнахьара балхаш.

Хапал хьалха тоаь лаьхкай совхоза механизаторашна еррига тlехьайола техника а бlаьстан балхаш эшацача хана чакхдахара дика кийчо яьй совхоза къахьегамхоша.

СУРТАШ ТlА: 1. Аьшпхьар Гадиев Гурман. 2. Токарь Юсупов Зiадрахьман.

И. ИЛИКИА сурташ

ЙОККХА КОТАЛО

Еррисоюзни социалистически яхье котбаьннараш

Укх деношка халкъий доттагlлаа орден лелаеча Нохч - Гlалгlай гlишлон управлена СМУ-7 гlишлонхоша боккха кхаъ кхаьчар. КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцамаш 1981 шера Еррисоюзни социалистически яхье итогех котъяьннарг лаьрхlан тха коллектив. Гуш ма хиллара, дlадахача шера тха гlишлонхоша, инженерно - технически болхлоша, гlулакхерча наха даьхача къахьегама толамий лакха мах баьб Тхона хьожаяьй КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Цlа Байракх, иштта СССР ВДНХ Еррисоюзни Сийлен Улга тlа йиъяьй СМУ 7 коллектив. Цу йоккхача къахьегама котало дегаш гlоадьхача тха гlишлонхоша кхы а шоай хьинар айдаь къахьега лерзl дlахо а керда къахьегама толамаш дезара.

Еррисоюзни социалистически яхье из йоккха къахьегама котало йоакхкхаче дизза дакъе лаьцад СМУ-7 хlара гlишлонхочо. Яхье хьалха мел латташ болча гlишлонхой цlи яьккха вертащ, уж тха lалашьмате дукха ба. Хlаьта а белгалйоахарьа вай И. И. Богаев, А. Э [illegible], М. М. Гапуров керте латта бетонщикий бригадаш, Е. А. Панкова, П. С. Хадукина плотникий бригадаш, А. М. Арутюнянца, Ш. Х. Цокаева, слесарий-монтажникий бригадаш, Ю. Ф. Никишин, Н. А. Слотыкайло, Б. М. Сергеев керте латта бригадий подряде метoдагlа бола беш йола комплексни хозрасчета бригадаш. Къахьегамен производственни дисциплине тоалаь моттигаш а ца [illegible] хlара сийнагlа беша - дика къахьегама толамаш доаеш а ух.

Къахьегама боккха толам баккха новкъостал дир тхона пайденера дукха мероприятеш чакхъйаара. Царех да хlара балха моттигера къахьегам кхетамца вlашlагlлаьбаккхар, lалашон дешаш [illegible], социалистически яхье тайп - тайпара формаш юкъехуьлар, шерра бригадни подряд балха юкъебоалар, политико - массови кхетамеш болх дика вlаштlехьбаккхар, иштта кхы дукхадараш. Цу дерригаша тоаро хилийтар СМУ-7 коллективега цхьайтталагlча пятилетка хьалхара шу беша-дикача къахьегама толамашца накъдаккха.

Ше даьхача къахьегама толамий иштта накъа мах барае гlулакхца мел а луш. Нохч - Гlалгlай гlишлон управлена СМУ-7 коллективо лаьрхlад социалистически яхье [illegible] къахьегама толамаш а доаеш, СССР 60 шу, Нохч-Гlалгlайчен автономе 60 шу, из шиъ лоlамагlа Россеца юкъеяха 200 шу дузача сийлахьча юбилейшта сийленца накъадала. Ше лаьрзlар дизза кхоачашдергхилар бlубенна а я из.

К. РАШИДОВ.
Нохч - Гlалгlай гlишлон управлена СМУ-7 профсоюза постройкома председатель.

ЧЕХКА ТОАЕ ТЕХНИКА

Цхьайтталагlча пятилетка хьалхара шу деррига хьокхамашта план кхоачаш а еш чакхдаьккхар «Назрановский» совхоза коллективо.

КПСС XXVI съезда решенеш кхоачаш а еш, 1981 шера гурахьа из кхашкарча балхех мукъаллара хьежаь, юрта боахама техника бlаьстан балхашта кийчъе болабелар совхоза механизатораши инженерно - технически балхахойи. Планагlа 19 трактор тоае езаш яр совхоз дlадахача шера IV квартале. «Сельхозтехника» тоае езаш хиния 13 а йолаш. Амма цу организаце цхьаккха трактор тоаинзар цу юкъа. Совхоза ше ремонт яьй IV квартале 23 трактора, планах лаьрхlа хиначул совгlа иккъинена. Иштта кхоачашъяьй IV квартала йола тlехьаювзаш йола инвентарь тоаяра план а.

«1982 шера кхашкарча бlаьстан балхашта кийчо яраш уж чакхдахарах кхы тlаде деларех» бола КПСС Центральни Комитетен СССР Министрий Советен соцам бийцачул тlехьагlа, кхы а хьинаргlа, боккхагlча безамца болх бе йоласлар тха коллектив. Ерригача коллективашка, трактори - полеводчески бригадашка лаьрхlа дийцад цу доккха мaьан долча документах. Шин тоарашка цlаьккха а хьажа а хьеха, керда кхы а лаьхагlа дола социалистически декхараш тlайцад хlара коллективо.

Чlоагlа низткъало а тха коллективна кердача 1982 шера цхьоалагlа квартал 32 трактора ремонт е еза укх кварталe. Царех 8 тоае езаш яр «Сельхозтехника»-е, амма цо цу гlулакха даь хlама дац.

Январь беттен февраль бетта 10 дийнахьен совхоза мастерскешка ремонт яь 19 трактора, хlаьта кхы ихен [illegible] ца лаьтт. Совхоза механически мастерскоа [illegible] коллективо хьалхагlа [illegible] хиначa социалистически декхарех хьалхарча [illegible] йола трактораша ремонт яра план 10 марта [illegible] кхоачашъе езаш яр, амма шин тоараш [illegible] хьалхарча кварталe ремонт е еза еррига тракторашт 1 март тlаккхоачаш тоаяь яха лаьрхlад коллективо.

Къаьстта доккхий толамаш доах ремонт еча слесара-моториста коммуниста Тохов Мусас, слесара - медника Мержоев Илеза, тракторий лелача даькъ ремонт еш волча Келоев Бахьудина.

Тракторист Эжиев Муса ДТ-75 яха ший трактора укх шера 7 февраль тlаккхоачаш тоаяь а ваьлия. Нальгиев Къурейша Т-130 ремонт яра гlо деш ва хlанз. Тоаяь яьнна а тахан а балха арайовла кийча а я механизаторий Ведзижев Мурада, Евкуров Шамсудина, Муцольгов Бекбулата, Евлоев Амира, дукхачо кхыбарий трактораш.

Тракторашца цхьан 23 февраль тlаккхоачаш ремонт а ь кийча хургьд еррига тlехьаювзаш йола юртбоахама инвентари еррига бlаьстан балхашта эшаш йола кхы техника.

Тlехьаювзача инвентара ремонт еча дика толамаш доахаш ба [illegible] отделене № 1 волча бригадера слесарь - наладчик Илиев Иран, Паьсар Кертерча отделене № 8 волча бригадера слесарь наладчик Зангиев Берам, кхыбараш.

Хапал хьалха техникана ремонт яра шерра социалистически яхье [illegible] бригадира новкъостий [illegible] ширг Местоев Аоукара волча № 3-4 волча бригадашка, № 3 волча бригаде яха трактор яр укх кварталe ремонт е езаш. Уж цхьа трактор а тlехьаювзаш инвентарь а февраль бетта [illegible] дийнахьа тоаяь 3 [illegible] яр. Даьха хlама доацаш дика тоаяь трактораш кхашка минеральни органически удобренеш ехкаш а хlанз.

Шина социалистически яхье [illegible] тlехьаювзаш [illegible] № 1 [illegible] бригадера керте латта Местоев Аоукар а [illegible] ремонт ян цу [illegible] механизаторашта [illegible] еррига тlехьаювзаш [illegible] а.

Цхьаккхьа [illegible]

та толамаш доахе а. Ремонтни балхаш эсала лелаш бригадаш а боаламе. Царна юкъе я совхоза кулгалхошки лаьрхlа ремонтни балхашта тlахьожам лоаттабара вlашагlъелача комиссеи дукхаза зlечадеш яь коллошехьа техникана ремонт яра охлаш тlехьабувлинт бригадир Беков Махьмад-гири волча Аьлте - Юртарча отделене № 1 йола бригаде, бригадир Зязиков Урасдан волча Бурокlалхара № 2 йолча бригаде.

Цу бригадашка хlанз а ремонт ца еш латташ я бригадай кхашка удобренеш дlа кхахьара чlоагlа эша йола норхl трактор. Иштта эсала лаьт укхаза юртбоахама инвентара ремонт яра гlулакх а. Из а кийча яц.

Къаьстта боккхий претензеш я тха «Госкомсельхозтехника» объединенега. Договорах а планах а 1981 шера IV кварталeн 1982 I квартален тха боахама 21 трактора 8 тракторий двигателаш ремонт е [illegible] из организаци, амма таханара дн хьатlанхоачаш даь хlама дац цу гlулакха.

Ремонтни балхаш сихдара а [illegible] вlаштlехьбаккхара а [illegible] оаха лаьрхlа оттаьча техника [illegible] материальни а моральни а [illegible] ара мероприятеш. Шин трактор [illegible] хьалха [illegible] задани 150 процент кхоачашдеча механизаторашна [illegible] [illegible] премиа а ду.

[illegible] слесарь - моториста Тохов Мусана [illegible] Илиев Иранна, Зангиев Кхаза, [illegible].

[illegible]

А. БАРХАНОЕВ,
«Назрановский» совхоза парткома инженер.

ТlЕМА ВЕТЕРАНИЙ ВlАШАГlКХЕТАР

Советски Эскарен Тlема-Форда Флотен 64 шу дузача дийнахьа Назранерча районий культура Цlагlа хиннача «Огонек» гулбелар тlема ветеранаш. Царна юкъе бар Мальсагов Тухан, Оздоев Мурад, Смирнов Николай, [illegible] Георгий, Илиев Сaварбек, Сапралиев Абубакар. Иштта, укхаза вена хилар района военком Кузнецов [illegible], кхыбараш. Цар дийцар тlема хана шоашта карагlдийнача гlулакхех, укхамаи мервалха советски наха [illegible]

[illegible] культура Цlа самодеятельни артисташа кийчъяьр боккха концертни программа.

Концертни программа юкъедар «Авраs» яхача вокально-инструментальни ансамбла дегара къилагlйоахаа доакъашхочо Барахоева Мадинас дlаъаьннад «Вайнах» йола иллеа, «Малх бод[illegible]», [illegible] «Бурувка» яха илли. Республика заслуженни артиста Мазов Мустафас дlааьлар «Нана», «Доттагlа», «Даймохк» яха иллеш.

А. [illegible]

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КЕРДАЧОА ТӀАКХУВШ БА

«Электроприбор» заводе парткома заседание пропагандистašта общественно - политически аттестаци еш яр. Политшколай, кружокий, теоретически семинарий кулгалхоша шоай кӀоаргга знанеш йолга хьахойтаж майрра техача жоапаш хьахьекхар хьалха латтача предприяте пропагандистски актив къахьегаихошта идейно - политически кхетам балара партийни комитето беча билла тешаме гӀонча йолга. Цар дийцача хьагойтар марксизма - ленинизма первоисточникаш, партен правительстви документаш, партийни пропаганди методика массавеха а дика ховлга. Парткома заседание шеппа наьмаьл хилар КПСС XXVI съездо хьалхашка оттаяь программа кхоачашьяра хӀара пропагандисто юкъекхухьача дакъах.

Хоаш ма хиллара, съездо идеологически, пропагандистски актив тӀахьилхай идеологически болх эргабаьккха тоабара. Марксистско - ленински образовани ялара дешаш къаьгга белгалдьяхад. «Идеологически, политико - кхетама болх дӀахо тоабарах» болча КПСС ЦК сопам тӀа. Из бокъа лоархӀам бола документ врадаьнна дикка ха яьннай. Тахан парткома, хӀара пропагандиста шоаш поашкара хата доагӀа къахьегамхой идейни боарам лакхбара хӀаране фу ду, вайна.

Партийни пропаганда еча хила йиш яц «каникулаш». Политпросвещение системе дешара шу йисте ма дьаллинге а, баьча балха итогаш а яь. Керда политшколаш, семинараш, экономически образовани тайп - тайпара формаш вӀашагӀъехкар укхаза, керда дешара шера де дезар белгалдаьккхар. Кхетадеш ма хиллара, атта гӀулакх дацар из: партийна а экономически а знанеш ялара дукхача шерашка хьахиина формаш керда а йоахаш тоас, пропагандистски кадраш чӀоагӀъе езар, теоретически а методически а уж кийчбе безар.

Заводе чьаьстта терам тӀабохийтар коммунистий дешар вӀашагӀехьдаьккхара. Кердача дешара шера ухаза хьайийлар кьонача коммунистий школа. Марксизма-ленинизма ларрий 4 школа, 6 теоретически семинараша хӀоиз дӀахо Ӏомаю ер темаш: «Дуне эргадоаккхаш йола учени», «Социалистически вахара хьисап», «В. И. Ленин КПСС коммунистически нравственностах».

Экономически образование дукхача формашка дешаш ва 250 саг. Цар Ӏомаю курсаш: «Кхом белга — коммунистически оамал», «Социалистически яхь йоаржаелга а коммунистически хьисапе къахьего Ӏомабелга а».

Пропагандистски болх бара заводе юкъезаб керттера специалисташ, цехий, участкай начальникаш. Идеологически кадрай бехктокхам ай а беш, школай, семинарий кулгалхой парткома заседание чӀоагӀбир.

Общественни хьисапе заводе болх беш я политически дешара кабинет. Цун балхага хьожаш я парткома секретара идеологически дешаршта йола заместитель В. П. Прокопова. Укхаза шоай теоретически а методически а знанеш лакхъеш ба пропагандисташ. АргӀаш занятиш чакхъяккха кийчлуш болча пропагандиста укхаза кораладоагӀаргда эша литература, заводо, къаьст-къаьстача участкаша план, социалистически декхараш мишта кхоачашлу лувцаш йола цифраш, кхыйола информаци.

Пропагандистски активана новкъостал де лаьрхӀа кабинете каст - каста хьийийлла занятеш чакхйоах. Укхаза пропагандисташа дувц ладугӀараш кӀоаргагӀа знанеш лулгах, дикагӀйола опыт дӀа йоайийт.

Политически дешара заводской кабинете керда арадувлача политически а методически а литература выставка ю, вӀашагӀъеллай методически уголок. Дукха материал а нохчийи гӀалгӀайи шоай доӀамогӀа Россех дӀахийтта 200 шу, СССР — 60 шу, НГӀАССР — 60 шу дизарах лаьца.

Парткомо хаддаза йоакхо ю заводе бу беррига а идеологически болх вахарца, коллектива практически гӀулакхаща айхха бувзабенна хилийтара. Цу гӀулакха дика опыт Ӏоаьй укхаза. Из иштта долга хьахьокхаш ма сал доаладергда вай: соахка рефераташ лаьсеш практически заданеш чакхйоахаш ладувгӀараша 102 рационализаторски предложени елар, цар экономически эффект яп 1?? эзар сом. Ш. Золотарев, Калинин, Шиплев, Арлашкин санна бола пропагандисташ шоаш я ба рационализатораш. Дукхача пропагандистий творчески планаш тӀа белгалдаьккхад экономе лицевой счеташ оттабра, социалистически декхараш тӀадеца ладувгӀараш новкъостал делга. Укх шера пропагандистий новкъосталца партийни а экономически образовани а системе дешаш болчар 295 индивидуальни а 63 бригадни а социалистически декхараш тӀайийцад.

Иштта, школай, семинарий кулгалхоша шоай планаш тӀа белгалдаьккхад участка балха диализ е, кердадар лаха, материалаш, бийлал кхом а беш дӀаахийта ладувгӀараш Ӏомабелга. Цу тайпара беча идеологически балхах бола пайда бӀаргагуш ба. Масала, пропагандиста поп. Волова кулгалдеча экономически школе дешаш болча болхлоша дукха а мих бола предложенеш елар практически занятеш лакхйоахача хана. Хьалха ЭР 800 КЭ яха аппарат хьаеча дӀадохийтар чоии болати. ЛадувгӀараша предложени елар цу металлашта метта алюмини дӀалхийта, аьнна. ХӀанз цу тайпара йола хӀара аппарат хьаеча 150 килограмм кӀезигагӀа доаду метал.

№ 8 йолча цеха коммунисташа предложени елар йоккха габариташ йола оагхалаш дӀаоттаера склад хьалъе, аьнна. Из дош дийцар завкоме администраци цхьвна. ХӀанз склад хьалъяьлъиннай.

Цу масалаша хьахьокх теори практикаца вӀашагӀтехача ладувгӀарий къахьегама оасарле, арахецача продукце дикал белгала лакхлуш хилар. Иштта, XI пятилетка хьалхарча шера индивидуальни заданеш завода 110 болхлочо Сийлахь - боккхача Октября 64 шу дулаш кхоачашйир. Политпросвещение дешабагӀараша юкъе цхьа саг вац ший сменни заданеш кхоачаш ца еш, 100 саг ва тахан заводе дикала ший тамагӀа а долаш болх беш.

ХӀанз беррига а ладувгӀараш шерра социалистически яхь а йоаржаяь, хьинаре къахьегаш ба СССР - 60 шу, НГӀАССР — 60 шу, нохчийи гӀалгӀайи шоай лоӀамагӀа Россеца юкъебаха 200 шу дизара баха ма боаггӀа навьабахара.

Общественно политически аттестаци еча хана белгалдаьккхар идеологически, политико-кхетама болх чакхбоахача дола кхоачамбоацараш а. Идеологически балха эффект лакха хила йиш яц, масала, юкъера лаьрххӀа образовани йолча специалисташта хьехаш бола коммунисташ цар миссел образовани йолацаш хилча. ХӀаьта цу тайпара йола моттигаш укхаза я. Парткомо ший хаинахьа пропагандисташта дӀадоаша дезаш предприятеш, района, города, республика хьалхашка латта декхараш, оперативно дӀохайта деза уж мишта кхоачашлу. Иштта хоам беш хилча мара вӀашагӀехьдаргдац «ирача» дешашта пропагандистоца вийсса жоп лулга. Уж а кхыдола а дешаш кьайле а йоацаш, дийцар парткома заседание. Идейно - кхетама болх беча нахагӀдаминачул тӀам а беш, дӀахо йодача хана де дезар белгалдаьккхар завода коммунисташа.

А. ГОРШКОВ,
КПСС Грозненски горкома пропагандеи агитацеи отдела инструктор.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

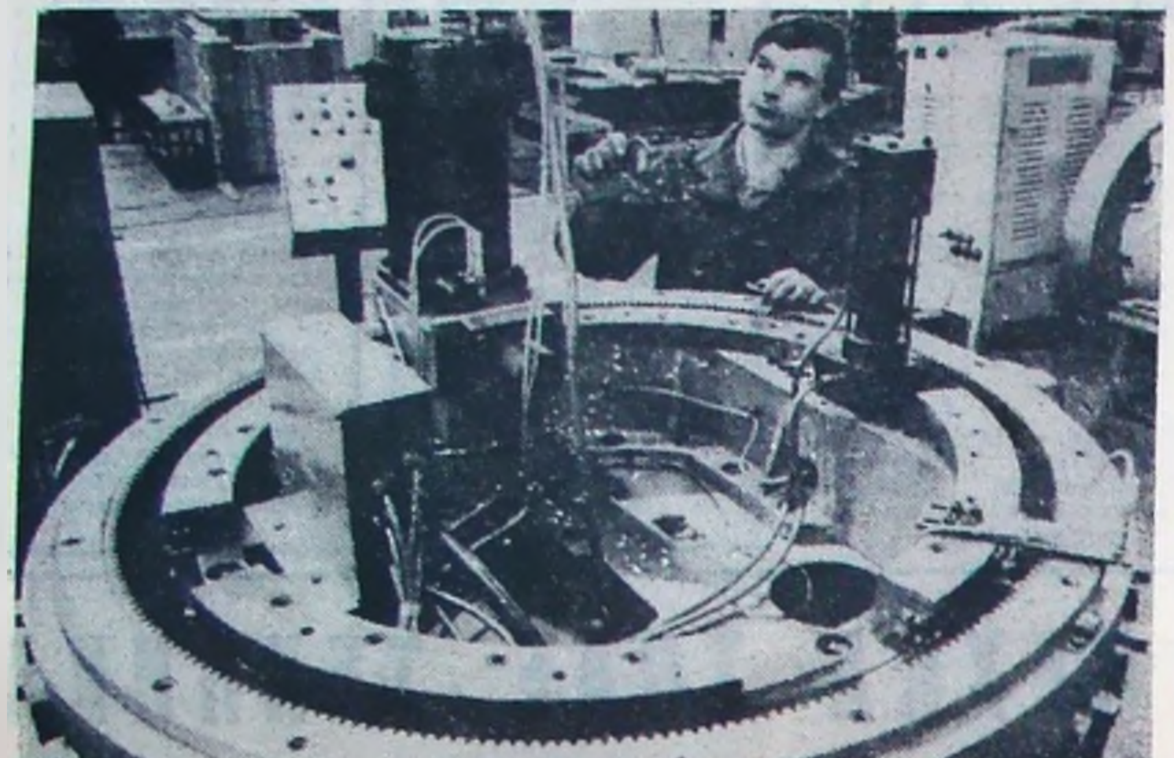

НРБ. Калорий кӀезига йола доагор дикагӀа доагадара способ балха юкъейоалаяь Малхбоален - Марицин энергетически комплекса кхоалагӀча электростанце. Болгарски советски специалисташа цхьона кийчъяь йолча кердача технологе торо хулийтаргъя керда мощносташ хьалъярга дӀайохийта капитальни вложенеш 15 процент гаргга кӀезигъе, цунга дӀадода доагор дикка кӀезигде.

«Марица — Восток-3» яха ТЭС хьалъяр — из социалистически содружества мехкий экономически интеграци хьахьокхаш дарех хӀама да. Советски предприятеша цу теплоэлектростанцена оттаяьй тайп-тайпара оборудовани, монтаж еча, агрегаташ нийсъеча новкъостал де шоай специалисташ бахийта хинаб. ТЭС хьалъеча хьинаре дакъа лоацаш хилар вежарашха дола кхыдола мехкаш а.

СУРТА ТӀА: «Марица — Восток-3» яхача ТЭС-ера управлени тӀахьожамеи пульт.

София — Пресс — ТАСС сурт.

СССР 50 шу дизара цӀерагӀча Ивановски станокаш еча завода коллектив укх пятилеткагӀа лакха эффективность а йолаш дукха операцеш еш йола программни управлени а йолаш автоматически станокаш — обработка еш йола центраш арахеца йолалургья. Цу тайпарча хӀара станоко торо хулийтаргъя къахьегама оасарле 3—8-зза лакхъе.

Обработка еча центрай тӀехдикача балхо Ӏалашду лаьрххӀача стендаш тӀа улаш хьалхагӀе а тохкилга. Тохкамаш ду слесарь-сборщика Сорокин Алексея. (сурта тӀа).

И. ДЫНИНА сурт.

ТАСС фотохроника.

БЕЗАМЕ ЙИЙ ШУН ЦӀЕЧА УГОЛОКЕ?

Укх деношка тхо хилар Назрановски района совхозий фермашка цӀе уголокаш мишта вӀаштӀехьаьяьхай хьожаш.

Тхо да «40 лет Октября» совхоза Аушев Ӏумарий Ӏаьлас кулгалдеш № 3 йолча шурий товарни ферме. Коа юкъе дӀачуваьлча эггара хьалха бӀарг тӀоотт лозунгаш а тӀайоахкаш хоза кийчъяь яьӀача цӀеча уголока. ГӀишлонхоша лелаеча вагонах яь я из, хӀаьта хьайбаш леладераша дӀа-юха ухаш эсхьа ха йоагргӀоацаш долхан чудолча корпусашта дукха таьна йолаш дӀа а оттаьй из.

Чура а лаьрххӀа кийчъяьй цӀе уголок. Хьайбай продукташ дукхагӀа ялара, кийчъяра районе а республике а фермашта юкъе лелаьча социалистически яхье доккхий толамаш дахарах КПСС райкомон халкъа депутатий районни Совета исполкомон хьесжаяь Сийлен грамоташ 1977—1981 шеранка ЕррггӀсоюзни Социалистически яхье котало лахарах ферма коллектива тийна цӀе вымпелаши йоахк деррига пенаш а дӀалийца хьалтехо.

ЦӀеча уголоке дӀачуваьнначун бӀаьрг а тӀаотташ хьалъэлла улл хьайбаш леладерий балхах лаьца кердадараши кхоачамбоацараши дувцаш дола бетта цкъа арахеца пенгазет а. Цун редактор ва кьона специалист, зоотехник Албаков Ӏалихан.

ЦӀеча уголоке моттиг кораьй балха ден порядок, социалистически яхь лелаярах йола условеш, доккхийча кагийча а хьайбай доакъара рационни йовзийташ долча кьахаташта, ха йиш я доиркаша, скотникаша хьайбай продукташ ихареи йохкареи планаши декхарадин кхоачаш мишта ду.

Масала, январь бетта планагӀа яикха езар 32 тонн йолаш 39 тонн шура льккхаи шоай доахангара цу фермерча доаркаша, хӀаьта планал соагӀа па-чахьалихенга я екхай 1 тонн Республика фермашта юкъе лькхача социалистически яхье котьалинарг лаьрхӀай ферма коллектив.

Шийтта доарна я цу ферме хьинар аӀдения къахьетаи. Январь бетта хьалхара моттиг лаьцай Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета депутат йолча Дзаурова Долатхана. ПланагӀа ялкха елар 180 килограмм йолаш хӀара ше хьожача ӀаттагӀара 290 килограмм шура лькхай цо. Из толам баьккхача Дзауровайна карара пара теля цӀе вымпел еннай. Долатхани санна деррига шоай декхар парагӀдохха къахьет Шундаеова Мание, Коазоева Хиде, Олигова Матос, Дударова Хиде, кхыбараш. ПланагӀа ялкха йоагӀачул дукха дукхагӀа я хӀара ӀаттагӀара цу доаркаша лькхиа шура.

Социалистически яхье башха - дика толамаш доахаш къахьегача доиркаех санна йоккхал а деш цӀераш йоах бригадира Аушев Ӏаьлас, зоотехника Албаков Ӏалихана, ветеринара Зурабов Хьасана шоай фермерча дукхача дикача болхлой а.

Царна юкъе ба Ӏаьсий леладу Келигоагӏар Мовлатхани Любан, скотникаш Кодзоев Ӏабадулай Ӏалихан, Кодзоев Уматгире Ӏалихан, кхыбараш.

Барти цхьоагӀон йолча ферма коллективо декхар тӀайийцад пятилетка шолагӀча шера планагӀа яикха езар 2250 йолаш хӀара кхоабача ӀаттагӀара 3000 килограмм шура яикха, хӀара 100 Ӏатта тӀехьа планагӀа 90 долаш 96 Ӏаса хьалкхеде.

Хьайбаша дикагӀа дуаргдолчь тайпара лаьрхӀа кийч а деш дехи ферме доакъар. Из а шортта да. Дизаи оиден долаш ӀангагӀа доах ферма коллективо шоай хьайбаш.

Гуш да совхоза администраце, партийни профсоюзни организацеша цига болх тоабара мел эшараш дах хилар. Боккал ала доагӀа хьинар ца кходеш къахьегача кьонача специалисташта Аушев Ӏаьлийна, Албаков Ӏалихана, Зурабов Хьасана.

«40 лет Октября» совхоза Долакха - Юртарча шурий комплексе а я цӀе уголок. Доккхача кердача цӀагӀа хӀанзара мебель ца хиларах цун дикал кӀезига лохъелча санна хет. ХӀаьта а комплексе къахьегаш болча наьха салаӀа йиш йолаш дола хьалаш вӀаштӀехьдаьхад цига. Долаш да керда газеташ, журналаш, телевизор, радио. Ха йиш я хӀара болхлочо ший декхараш мишта кхоачашду, социалистически яхье хьалхавар мала ву, кхыдараш.

Шоай декхарех дика лоархӀабу комплексера хьайбаш леладераш а. Доакха а эӀаминта а 850 бежан да цига кхоабаш. ТӀи-тӀа дикагӀа къахьегаш хьабоагӀа комплексера болхлой. Январь бетта дикка тӀехкхоачашъяьй хьайбашинара шура лякхарен из паччахьалихенга йохкарен планаш. Шийла денош ухаш ха латте а укх шера февраль бетта хӀара ӀаттагӀара 1,2 килограмм шура дукхагӀа йоаккх соахка цу кьаьа йоаккхаш хиначул. ПланагӀа ялкха йоагӀачул дикка дукхагӀа а йоаккхаш, хӀара кхоабача ӀаттагӀара 8,1 килограмм шура йоакх комплексе дийнахьа.

Хьинаре къахьег комплексе доаркаша. Царна юкъе белгалбаьннаб Газикова Мадинат, Тимурзиева Макка, Мальсагова Хадижат, Шоахалова Зололбан, Тимурзиева Роза, кхыдараш.

Шоай декхарех дика лоархӀабу скотникаш Осмиев Ахьмад, Точиев Султан, ткъаь шера совхозе Ӏаьсий лелалеш йола Долгиева Зайнап, кхыбараш.

Сийлахь - боккхача Октябра 65 шу дулача дийнахьа шоай шера план кхоачашъе лерхӀ комплексерча къахьегамхоша.

Иштта дика вӀаштӀехьбаьккхаб совхоза кхыча фермай болх а.

ДӀабахача январь бетта планагӀа яикха езар 130 тонн йолаш 140 тонн шура лькхай совхоза хьайбаш леладераша, дикка тӀехкхоачашъяр паччахьалкхенга из тохкара план а.

Укх шера 1520 тонн шура паччахьалкхенга йоакха декхар тӀайийцад совхоза хьайбаш леладераша. Из кхоачашдара тешаме лард а елай.

Ма йоаггӀара йоакхо ю хьайбаш леладерий «Назрановский» совхоза Альтий-Юртарча ферме. СалаӀа дог доагӀаргдолаш хоза кийчъяьй цӀе уголок, хила мел дезараш долаш да. Цудухьа шоай декхарех дика лоархӀабеш хьа а боагӀа хьайбаш леладераш. Январь бетта тӀехкхоачашъяьй шура яикхарен йохкарн планаш, толаме кхоачашъю уж февраль бетта а.

Дика кийчъяьй совхоза Наьсар - Кертерча фермера уголок а. Бакъда, деша керда газеташ дац. Ферма бригадира Долгоев Ӏасолта яха чох цу гӀулакха бехке ба Наьсар - Кертерча буезама отделенера болхлой.

Совхоз - техникума ферме цӀе уголок чуяр цхьа цӀен да геттара эӀамига ши корг а дагӀаш. Пенаш ца хиларах Ӏохайна нагӀа йиш йоацаш шийла я цӀагӀа. Телевизори радиоприемники яц. Ӏоха дивац — бац. Лоацца аьлча ферма болхлоша безаме салоӀаргдола хьалаш вӀаш тӀехьаьхадац цӀеча уголоке.

Белгалдаккха доагӀа из ферма хьалъаь дикка ха хилар. ЦӀеча уголока мегардела цхьа цӀа цига хьалде йиш дӀа ца кхоачаш йисаш совхоз - техникум. Из да цу гӀулакха администраце, партийни профсоюзни организацеша йоакхо ца яр.

Январь бетта шоай декхарех лоархӀабаьбац совхоз-техникума хьайбаш леладераш. ПланагӀа яикха езар 22 тонн йолаш еригга а цар лькхай шура 14,6 тонн мара яц. Цун кертерча бахьане лархӀ доагӀа доаркаша, скотникаша дезаргӀа балхаш дезаш хьалаш вӀаштӀехь ца лахар.

Цхьацца дукха дукха [illegible] на кхоачамбоацараш йисе [illegible] «Назрановский» совхоза Пхьилекъонгий Юртарча, «Мавс» совхоза Сурхохьий Ӏаьсий Юртарча, «Энгельский» совхоза фермера цӀеча уголокашка а.

С. АУШЕВ.

ЗУЛАМЕ ГӀУЛАКХАШ ВАЙНА ЭШАЦ

Советски Ӏаьдал латтача шерашка вай мехьа доккхий толамаш даьхад къахьегамхошта коммунистически кхетам баларех уж вахаре дехале никъ лувцаш хилийтарех даькъе.

Бакъда, вай дегӀаепача социализма хьалашка дахаш дале а, хӀанз а наьха сакхетам чу а гӀуланхашка а мийслуш да вай дӀахьалхашьахьа ахар юхадетташ дола дӀаяхача замах юхдиса ширдаьнни харцахьарен гӀулакхаш. ХӀаьта нохв юкъе ше беча кхетама балха тӀа Коммунистически парте кертерча хӀамаех цаӀ лерхӀ вай общественна дене долча цу гӀулакхашца тӀагӀоотта къовсам лоаттабараш шарех ма хулла сихагӀа къастар.

Советски Ӏаьдал эттача хьалхарча шерашка В. И. Ленина хургдар гаьнна хьалха гуш нийсен яздаьд: «Укх рейдени хӀама тоаргца цу сакьате йохае йиш я, хӀаьта оамал мишта тайпара хӀама тоаргах а цӀаккха цу сакьате дӀаьнкха могаргдац» Цу дешаша а вахара практико а вайна хьагойт ширдаьнна гӀулакхаш овлангара дена дӀадоахийта атта кхоачашдулургдолаш хӀама ца хилар. уж бокъонца эшадара вай дукхен лаьгӀ ца болийташ болх бе безилга.

ДукхагӀча даькъе дешара бӀарам а сакхетам а лоха болча наха, моттигерча Ӏаьдалех юагӀоргилга а еш, ду уж зуламаш.

ШирагӀа замо вайна дитача эттара дегӀаӀагӀа долча гӀулакхех цаӀ да шинна (?) сагa е дагатьа нилагӀа саг йодаир. Цу тайпара зулам дань саг РСФСР УК 232, 231 статьяшца хьежжа бехкенкъаме ва е, мишта аьлча, саг йоаньоа шин [illegible] суд с йиш я.

[illegible]

шера ваьча, г. Гудермесе вахаш а цигарча горбыткомбинате фотографалла болх беш а волча А. С. Саламханова. 1959 шера ваьча, Гудермесски района «Дружба» яхача комсаш лелаеча совхозе шофералла къахьегача С. С. Ахмедовцен Ю. А. Ахмадовцен цхьана маьре лаха кхачанзен бархӀалагӀча классе дешаш хинна 1966 шера яь А. Солтагераева йодаьй. Уж а уголовни бехктокхаме озав Ножай Юрта халкъа судо. Саламханова ши шу чувалла ха техай, хӀаьта Ахмедовцен Ахмадовцен — хӀарасна цхьа шун их шуи. Цу района халкъа судо октябрь бетта гр-ка Р. С. Самбиева йодаярах суд яь чубехкаб И. Б. Умалатови И. А. Умалатови.

Иштта, Шелковской халкъа судо Абдулкаирова гражданка Шамалова йодаир бахьан долаш набахта чубахка ха техай А. Абдулкаирова, С. Юлашевна, К. Кадырови.

Кхалсар йодаир дукхагӀча даьнъе дувзадале хул из нинагӀа хьувзаирца, нох урдув далар-эцир санна долча зуламаш. ХӀаьта урдоица дув задеина гӀулакхаш чакадоьхараш даим ихар саьна сах йодаьнча эӀамнача сага е цу низ-фоткьама кӀалиеча ххалсага дай-наной, гаргара нах хул.

Масала, 1980 шера Надтеречное яхача юртарча С. С. Сапиева, зоаждал дииа, шийна раьза йоцаш гр-ка К. И. Мусханова йоалийр. Из дела хана эӀаминтан сага дах Сапиеа Сульино моттигерча Ӏаьдала агӀа кийий дакна Мусханова Ваьмбал урдувна 500 сом делла. Шинна а лаьна судалаш йир 500 сом иптехьалеш дала а дохийтан.

[illegible]

лоархӀабергбацар уж цу тайпара дар де.

Цигара хьидоагӀа уж зуламаш дечар закона хьалхашка шоаш цкъаза бехке ца лоархӀаш хилар а. Урдув даларэцар бахьан долаш уголовни бехктокхаме эзача цхьаболча наха гуччахьа мукӀорал ду цу хьакъехьа, бакъда, шоаш цу даькъе бехктокхаме оза боагӀа аьнна хеташ-м хилац уж.

Иштта, урдув эцарах бехктокхаме озаш хинна гр-ка Султанова ше цу даькъе бехке хеташ яцар, хӀана аьлча, моттигерча наьмаи ӀаьдалагӀа из дар нийса лерхӀаш ма дий, йоахар цо.

1969 шера 19 марте РСФСР Лакхехьарча Суда Пленумо «Моттигерча Ӏаьдалий ларде деча зуламех долча делай хьалхехьарча судебни практиках» лаьца тӀаийнача сопамо судаш декхарийла ю цу гӀулакхашца лира кьовсам лоаттабе. Цуна цхьана белгалдоаккх, уж ца хилийтара хьалхе а профилактически болх бар а чӀоагӀа лоархӀаме хилар.

Иштта лоархӀаме да суди цу тайпара зулам къоастадеча хина бехке йолчоа суд еш санна из бӀеха гӀулакх цунга дайта хьалаш шоаш ма дарро хьаучадахар, цу даьна йоагӀаш йола предписанеш къахьегама коллективашка, организацешка, учрежденешка дӀайохийтар.

Цу тайпара цхьаь цаӀ дулам теркал ца деш дита йиш яц. Цу гӀулакха пай пайда ийбе боагӀа закона шолах синна кхетам балара ерригача методеи средствашки. Доладе, школе йолча хана, тӀахйа къахьегами коллективе болх бе оттача советски законагӀа а лоацаш даьнна [illegible]

[illegible]

У. ЧЕРНИЧКИН,
НГӀАССР прокуратура [illegible] отдела прокурор.

№ 4 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

КПСС Нохч - ГӀалгӀай обкома пропагандеи агитацеи журнала арданара йоадр номер [illegible]

[illegible]

Калейдоскоп

XX БӀАЬШЕРАРА ЛАЬШ

Уж хӀанз а тӀехьа болаш ба цхьан йоазача моттиге а боацаш США, ший «демократически паргӀатонех» доаккхал деш болча капиталистически дунен эггара бӀаьхегӀа болча мехка.

Январь бетта тӀехьарча деношка американски полице лаьцав респектабельни американцашта Индонезера «дийна товар» лоаттадаь массехк делец. Цхьайтта бетта цар вехкав Лос - Анджелесе кӀезигагӀа вале а 25 маӀа саги 5 кхалсаги. Мах «товарагаа» хьежжа 1500 доллара 3000 долларга кхоачаш а болаш. Цу нахага байт цӀагӀара Ӏаьржа болх, еррига бокъонех баьха в ба. Царна бокъо луш хиналц кхыметтел цӀагӀара арабовла а.

БӀАЬ ДОЛЛАРАХ КХОАЧАМ БЕ!

Из девиз а йолаш инструктаж ю кхыча мехкашкарча политически общественни деятелашца контакт лелае езаш болча шоай чиновникашта «Кэйданрэна» (Японс экономически организацей федераце).

Японски корпорацеш шоаш дилла лелаьча «эшаш болча» наха совгӀаташ дара метода тӀара иштта хоадам беш новлара бахьан да хьалха США президента къаман оборона дешашта йола гӀонча хиннача Ричард Алленаца ниидена гӀулакх. Хоаш долча бесса, ше японски коллегашта цхьадола гӀулакхаш дирах цо онда хӀама ийцалга гучадевлча дукха ха йоацаш отставке пахе вийзар цун.

Хетаргахьа, Японе хоаш болча дукхача американски деятелашта кӀезига сарлам [illegible]

[illegible]

ски Араве цхьаккха хӀама тӀа ца доалача керда горош йилла лаьрхӀа йолча районе Ӏилмахой прогнозаш пессимистически хина йоллашехьа хьалха вӀалла болга хоаш ца хинна хий доалла ши тӀоа гучабаккха. Цо белгалъяча моттигашка скважинаш яьхача, бакъ хилар цига онда хи запасаш хилар. Из дӀахезача чӀоагӀа коргагӀбаьлар Персидски залива йистерча хий къе долча кхыча паччахьалкхенашка. Датски «волшебника» деш денлад ший мехка цӀа а ваха, цига кӀезага са а леӀа, ший «аппаратура» керда а льикха хиш леха юха ва. Цо яхачох, цу гӀулакха мегаргйола хи дак Даье мара тӀаялац.

А. ПОЛЮХОВ,
АПН корреспондент.

ШВЕЙЦАРКСИ ФАКИРА «ПРОГРАММА ТӀУМ»

Дукхача мехкашкарча бераша а боккхий бараша а гӀад а бахе хезк соалозаш. Уж хул спортивни дукхьал техна яьи, металлически а дахчан а. Агентство Ассошиэйтед Пресс хоам баьб, швейцарски бозбуанча деча Огюстен Фурнье. Ира боахьаш урагӀа а долаш бӀаь бӀаь хьастам а теха, ший конструкце соалоо яьй аьна. БӀаьш болча туристий журналистий бӀаргашта бӀарга а гуш алкха диткъача кӀада кхоч мара тӀа хӀама а доацаш цу соалзоа тӀа а вина альпийски ледника 1800 метр кӀалхача бесса гӀолла хехка кӀалваьнкав из. Из хӀама бӀаргалайнараша яхачох, из хетаргахьа, паргӀата а [illegible] соалоза тӀа. Иштта оригинально белгалдаьккхар Огюстен Фурнье ший 40 шу дизар.

ХИН ДАКАХ ЯЬ «ТАМАШИНА ГӀАЖИЛ»

[illegible]

БӀАРГАГУШ ЙОАЦА КАРТАШ

[illegible]

Тха керттерча корреспонденташкара

Цхьайтталагlча пятилетка шоллагlча шера шоаш тlаййца социалистически декхараш тlехкхоачашдеш хьабоагlа Грозненски автокомбината водителаш. Цар укх шера планал совгlа дlахьа дихьад 3,7 эзар тонн халкъа боахама мовхьаш, 19,6 эзар тонно-километр яьй. Тlехкхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра, халкъа боахама мопхьаш дlа-хьа дахьарга бода мах лохбара зáданеш а.

Уж толамаш доахача диэза дакъа а лоацаш, шоаш тlаййца декхараш даим тlехкхоачаздеш бола водителаш итташ ба автокомбинате. Царех ба Ялхароев Махьмад, Дадаев Мухьмад Денизов Суньпи, Сайдаев Хьасан, Чахкиев Жабраьил, Давлиев Шамхан, Яровой Виктор, Астахов Михаил, Саидов Iумар, Бакриев Лема, кхы дукха бараш.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) яхье хьалха латташ бола водителаш М. Дадаев, С. Денизов.

И. ПЛИЕВА сурт.

Коммунистех дола дувцараш

IАН ДЕНОШКА А ШУРА КIЕЗИГЛАЦ

«Новогорский» совхоза шурий-товарни ферме болх беш я къона коммунист Джабраилова Лида. Коллективе массане а сий ду цун. Хьинаре къахьегарца, нахаца безаме хиларца даьккхад цо из. Укхаза, ферме, хьаййцай из КПСС членалла.

Лида 5 шу хьалха сра ферме балха. Ноl доярка хила безам болаш йолга хайча нанас аьлар:

— Тха болх атта ба хьона моттe, гlалат я хьо.

— Ма кхера хьо, нана, — аьлар Лидас, — хьо цlийяла езаргйолаш хlама аз дергдац хьона

Ше яхар бакъдир къонача дояркас. Хьалхэ цо болх бир подменни доярка а йолаш. Бакъдар аьлча, нанас яьххача бесса, атта-м дацар. Доахан детта-м нанас Iомаьяр из. Хlаьта из болланза долча кулгашта вlаштlехь-тlехьа 20 етт бетта хала дар. Сарахьа, балхара чуеча, кулгий пlелгаш цlуввар, хlаьта а йохандар Лида. Беррига а дояркаш цу халонех чакхбаьнилга кхетадора цо.

— Кулгашта массаж е Iа, йиlиг, — оалар нанас, — гаэзар кlаьддургда хьона.

Тlа-тlа Iомалуш, балхага яьлар Лида. Дукха новкъостал дир цунна хьалхарча деношка дояркаша Ильясова Кемсас, Генгрдукаева Сахарас, Висаитова Тамарас, Хамзаева Зарас. Шоашта ховр камаьрша дlалора цар къонача дояркана.

Шу доаллаш Лидайна елар духхьашха декхачо доахан группа. Цкъарчоа гlадъяхар доадора «магаргдий хьог] сона?» — аьнна дагадехала Тlехьа ца йиса гlерташ, шп пхьаре хьал а хьесаха, дукха болх бора цо.

Балха еача хьалхарча шера Лида лоархlайнзар зада неш кхоачашъе. План кхоачашъяра ашаш хиннар дукха хlама м дацар, хlаьта а ... нача йиий ина тоъанзар. Хала хетар, цхьабакъда, ехаха-м ялаьзар.

— Тlадоагlача шера план а кхоачашъергья, тlадиса декхар а дlалургда. — аьнна дош делар цо.

Шийдош кховчаш даь я ца Iеш, хьалха латтача дояркашта нийсса дlаэттар из дукхаха ялалехьа.

Хlанз Лида керда балха баьхкачарна а де хьехар долаш я. Хlаьта а шийна ховчох тоъам баь а ца Iеш, шийпрофессе къайленаш дикагlа йовза гlерташ хlара денна къахьег цо. Масала, 1980 шера хlара кхоабача Iаттагара 2200 килограмм шура яьккхале, соакха яьккхар 2300 килограммал совгlа яр.

Хlанз, Iан эзамалахьа, хьайбашта гlулакх делга кlезиг дукха а лаьгlдалийтача из шура яккхара Iаткъилга дика кхетаду доярка. Цудухьа хьайбашта оттаьча рациониlа доакъар лу, ший хан-ханахьа кий меладу, кхыдола гlулакх ду.

Дукха шераш да Лидас общественни болх а хьинаре бу. Из агитатор я. Хьайбаш лелаьдечарца беседаш еш хилча цо дувцаш дола къамаьл массане а раьза болаш тlаэц, хlана аьлча цар балхаца, вахарца дувзаденна да из. Масала, КПСС XXVI съезде тlаййцача кхачан программах лаьца дувцача хана цо белгалдаьккхар хlара доярка деэзар.

Ишта дукха а шераш да Л. Д. Джабраилова совхоза халкъа тlахьожама керттерча группа член йола а Кхоачамбоацарашца, машар а боацаш, къовсам лоаттабеш из хилара тарра совхозе ена рейдашца, хьажарашца дакъалаца хьежаю из наст-каста.

Дика дlадоладаьд пятилетка шоллагlа дола шу Л. Джабраиловас. Цо укх Iан деношка а хlара кхоабача Iаттагара 8—9 килограмм шура йоакх.

А. ХАЖМУРАДОВ,
«Путь коммунизма» газета корреспондент.

БРИГАДА КОТАЛО

Грозненски бурув тохара балхий управленерча бурувдеттарий бригадаша шерра социалистически яхь йоаржаьлй цхьайтталагlча пятилетка шоллагlча шера план ханал хьалхп кхоачашъяра, СССР-ел Нохч-Гlалгlайчен автономен сийлахьча юбилейшта сийленца накъвалхара. Цу яхье хьалха латташ хьайоагlарех я коммунист, кагирхой хьехамча Хожахмадов Сайпудин Баудинович керто латтача № 145 йолча буровой коллектив. «Шера пхи эзар метр бурув а тохаш, цхьан шерен ах шерен скважина йистейоаккхаргья» яхача деникагlа шерра социалистически яхь йоаржаьлча бригада бурувдеттараша ханал хьалха, итт беттен 22 дийнахьен, теха даьккхар 5000 метр бурув. Грозненски бурув тохара балхий управленерча бурув деттача бригадашта юкъе меттел. «Грознефть» производственни объединенерригача бригадашта юкъе а эгтара дикагlа лоархlачарех да уж производственни хьокхамаш.

Мишта вlаштlехьдаьннад бригада коллектива ишта бокха къахьегама толам баккха? Керттердар да скважина яккха а йолаяь, эгтара хьалхара метраш бурув техача денз бурувдеттарий хlара смена, вахта коллективаш керда торонаш лехаш тlагlертта къовсам лоаттабар. Бизза пайда ийбаьб лаьттан ченаш техкараша балха ханах. Хlара смено тlайоагlача сменана кийчъю оборудовани, балха моттиг. Цудухьа цар вlаштlехьдоал болх ца соцабеш смена дlа-юха яла. Покхха резерв я къахьегами гlона дола балхаши кхетамца вlаштlехьдахар а. Хьалха латтача сменаша цунах дика пайда а ийбу.

«Грознефть» производственни объединене хьалха латтача бригадий опыт а дика Iомаяьй № 145 йолча буровой бурувдеттараша. Спуско-подъемни операцешна дlайода ха ма могга лоац а еш, из ха механически хьисапе бурув тохача дlайохийт. Дерригa ремонтни балхаш а спуско-подъемни операци чакхйолхача хана кхоачашду. Ишта къахьегам вlаштlехьбаннхарах С. Б. Хожахмадова кулгалдеча бригаде пайда а эцаш йола балха ха 93 процентага дlакхоачаяьй. Лакхъсиная бурув тохара коммерчески сухал а. Из планагlа лаьрхlачул 4 процент лакхъяьй.

Бригаде чlоагlа йоакхо еш я кхерамален техника. Авари, хьовзам е балха тlа бран на нийсъялийтара тlаерзаль йола мероприятеш чакхйоах. Дукхагlбола болхлой смежни профессеш караерзаль ба, цудухьа мичча хана а шоай новкъоста метта дlа а этта болх бе йиш йолаш ва царех хlаравар. Лоацца аьлча цхьа дезал санна барт болаш, «ца] массанена тlехьа массава а цхьанненa тlехьа!» яхача коммунистически принципагlа хьинаре къахьегаш ба бригадера бурувдеттараш. Цо кердача къахьегама толамашка кхувл уж.

Бригада бурувдеттараша чlоагlа къовсам лоаттабу кхом баран хьурмат дараи тlехьа а. Бурув тохара сухал лакхъярах, химически реагенташ, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоярах, бурув тохарга дlабода мах лох а беш, бурув деттача бизза пайда ийбарах № 145 йола скважина йоаккхача цар пачlахьалкхенна кходаьд 331 эзар сом.

Къаьстта дика къа а хьегаш, башха-дика толамаш доахаш хиларца бригаде белгалбаьнна ба бурувдеттараш А. Реутов, М. Хасуев, С. Маев, Р. Жаутханов, кхы дукха бараш а.

Д. ГАБАЕВ,
Грозненски УБР воккхагlвола инженер.

Хьинаре къахьегаш хьабоагIа

Цхьа шу мара дац Гl. Ахриева цlерагlча «Электроинструмент» яхача заводе Инаркиева кулгалдеш йола комсомольско - кагирхой бригада вlашагlъелла. Цу лоаццача хана коллектива вlаштlехьдаьлар заводе яьккха ца Iеш районе а социалистически яхье хьалхара моттиг яккха. Из тамаш е эзаш хlама дац, хlана аьлча укх бригаде болх бераш, шоай гlулакхах дог лазаш, бокъонца бола энтузиасташ ба.

Дукха ба укхаза шоай гlулакх тешаме дlахьош, лакха къахьегама хьокхамаш доахаш бола болхлой. Царех ца] ва слесарь лекальщик Котиев Мухьмад. Меритель яха цlи йола инструменташ хьаеш ва Мухьмад. Чlоагlа чоалхане, ювелирни болх ба из, хlана аьлча цхьан миллиметра итталагlа дакъа гlолат далийта йиш яц из инструмент хьаеча хана. Бакъда, Мухьмада хьаеш йола инструменташ массаза а дикал лакха йолаш хул. Хlаьта цун балха говзал лакха хилара тешал ду цо даим доахача толамашка хьежача. Масала, цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера план кхоачашйир 7 октябре СССР Конституци хьахиннача дийнахьа хlаьта укх шера ишвар бетта план кхоачашъяьй 105 процент.

Итт шу даьннад Мухьмад заводе болх беш вола. Дукха а тайп-тайпара а говзалаш Iомаьй цо цу хана денз. Бакъда, массанел дикагlа дего хьатlаййцар слесара-лекальщика говзал. Ишта цо професси дукхагlа езаялар дувзаденна да Мухьмада характерца. Сатем хилац цун халагlа, чоалханегlа, бехктохамегlа бола болх ше ца беш хилча.

Хьинаре къахьегарал совгlа, доккха дакъа лоац Мухьмала завода общественни гlулакха юкъе. Из ва халкъа тlахьожама член, шин лоlаме йолча халкъа дружина член, Назрановски городской Совета депутат.

Ишта, Мухьмад санна бола болхлой коллектива юкъе хилар бахьан долаш вlаштlехьдоал комсомольско - кагирхой бригада доккха толамаш лаха. Соахка октябрь бетта дено XI-ча пятилетка шоллагlча шера чоагlа къахьегаш хьайоагlа Инаркиева Мувсас кулгалдеш йола бригада. Хlанз коллективо тlаййцад доккхий социалистически декхараш, пятилетка план 3,5 шера кхоачашъе.

К. МАРЗИЕВ,
хьехархо.

Массане а юкъара гIулакх

Машар лорабара Нохч-Гlалгlай комитет, Советски машара фонда гlонна йола комисси дунен тlа барт-цхьоагlо хилийтара тlехьара КПСС политика хадданза дlайовзийташ, цунна пропаганда еш я. Советски патриотизм, пролетарски интернационализм, шоай кортмукъале бахьанце къовсам лоаттабеча халкъашца солидарность а йолаш советски нах хьалкхебара дукха къахьег школашка, дешара заведенешка, производственни коллективашка, нах бахача моттигашка.

Тlом хьоабе гlерташ империалисташа лелабу тийша болх гучабоах дуккхача активисташа — лектораша. Машара тlехьа йола КПСС политика дlайовзийтача хьинаре къахьегаш ба «Знание» общества дунен халкъашта юкъера гlулакхаш довзийташ бола лектораш: Б. Г. Левенштейн — кооперативни техникума преподаватель, Л. М. Шаипов — Грозненски мехкдаьтта института балхахо, С. М. Магомадов — ПАП-1 парторганизаце секретарь, Б. А. Никольский — пенсионер, дукха кхыбараш.

Машар лорабара комитето республикерча массайолча районашка конференцеш, активаш чакхйоах, наст-наста отраслеви семинараш ю. Дунен халкъашта юкъера гlулакх дувцаш лекцеш еш, машар лорабарах дола партийни съездий документаш довзийт, машар лорабара тlехьа къовсам лоаттабеча доазол дехьарча борзача нахаца вlашагlкхетараш чакхдоах. Берригa болх парте районни комитеташца аьйхха бувзам а болаш чакхбоах.

1981 шера баьча балха итогех дувцаш дукха ха йоаццаш машара лорабара Республикански комитето а Советски машара фонда гlонна йолча комиссе а районни комитетий председателашца цхьана шерра совещани йир. Из чакхъяьккхара дикка новкъостал дир ВЛКСМ обкомо а райкомаша а. Никарагуа, Чиле, Африка, Азе халкъашца солидарноста месячникаш, кlираш чакхдаьхар. Парте Заводской райкомаца цхьана «Дунен тlа машар оттабара тlехьа» яха брошюра арахийцар. Из боккха болх чакхбоаккхаш къаьстта теркам тlабахийтар кагирхошта патриотически интернациональни кхетам балара.

Республикерча дукхагlйолча къахьегама коллективашка вlашагlъехкай Советски машара фонда гlонна йола комиссеш. Дуккхача предприятешка традици а хинна дlаэттад цхьал дийнахьа даьккха алапи хlаране машар фонде дlачулулга. Ишта, чакхдаьннача шера Машара фонде ван республикерча къахьегамхоша 300 эзар сом совгlа ахча дlачуденнад. Из дукхагlа деннача рех и «Красный молот», радиотехнически заводий, Шенни производственни объединене, «Грознефтехим» института коллективаш. Укхаза хьинаре даьца лоацаш хиннап Шелковской района «Красный пахарь», «Путь к коммунизму», Наурски района «Россия», Ленина цlерагlа колхозаш, кхыдола боахамаш. Ишта, Машара фонде дикка дакъа юкъедихьад Алнатовски юкъерча школо, Грозненски кооперативни техникумо — 3 эзар сом гарга, кхыча дешара заведенеша.

Комитето чакхйоахача мероприятешца къаьстта хьинаре дакъа лоацаш ба КПСС Шелковской райкома отдела заведующи Э. А. Козлова, «Красный молот» завода бригадир СССР Лакхехьарча Совета депутат Н. Г. Рыженков, НПО «Промавтоматика» КИВП конструктор В. Н. Некрасова, Наурски района Калинина цlерагlча колхозий соахоан комсомола комитета секретарь Х. Х. Иоакова, дукха кхыбараш.

Н. ВУБИЕНКО.

«Промавтоматика» НПО завода каладочни участие социалистически яхье хьалха латтарашта юкъе ба радиоаппаратура регулировщик, коммунист Шевцов Валентин Григорьевичи радиомонтажница Шейко Вера Ивановнаи. Шоай тамагlа а долаш болх беча специалисташа хlара дийнахьа 30—40 процент тlехкхоачашъю сменни нормаш.

СУРТА ТIА: радиоаппаратура вlашагlйоллаш боаш В. Шевцови (аьрдехьарвар) В. Шейкои.

И. ОКАРОВА сурт.

КХЫ А ХЬИНАР АЙДЕННА

Химически реагентий Карабулакски завода профсоюза заводской комитето дукха теркам тlалоаттабу индивидуальни а коллективни а социалистически яхь йоаржаяра. Къахьегама къовсаме дакъа ца лоацаш цхьаккха а болхло вац укхаза. Цун девиз я: «Хlара балха дийнахьа хьадер дукхагlа хилийта!», «СССР хьаяь 60 шу дизара — хьинарeча къахьегама 60 кlирa!».

Ишта баьча балхах дикка беркат даьннилга хьахьокх укх факто: къахьеггама овсарле соахка укх хана хиннача чунца нийсйича 102,1 процент я. 1981 шера республике яьржача яхьа итогех завода коллективо кхоаза призови моттигаш яьхай. Объединена предприятешта юкъе дикагlа йола смена лаьрхlай В. Г. Любимцева кулгалдечох.

Iилман ларда тlа къахьегам вlаштlехьбаккхара хиннача Ерригсоюзни конкурсе а тха предприяте кхоалагlа йола моттиг яьккхай.

1981 шера профессерlа диnагlбараш къоастабеш хиннача индивидуальни яхьа а итогаш яьй. Котало яьккхай аппаратчика Н. Н. Федорова, слесарь - ремонтника С. М. Рыбалкос, электромонтера А. Ф. Форова, кхычар. «Производства хьалха латта къона болхло» яха звани еннай П. М. Ефимовича — слесарь - ремонтника, А. А. Кравченкона — токара.

Пятилетка планаш ханал хьалха кхоачашъяра, арахецача продукце дикал лакхъяра тlехьа социалистически яхь йоаржаеча чlоагlа лоархlам болаш ба коммунистически къахьегама ударникашеи коллективашеи бу болх. Производстве хьалха латтараш шоашкара масал а гойташ, къахьийга Iац. хьалхашка латта декхараш кхоачашдарах бола хlаране бехктохкам айбу цар. коллектива барт тоабу, кхоачамбоацарашца къовсам лоаттабу. Царех ба аппаратчицаш Х. Г. Богатырева, Т. Васильцова, грузчица Н. Х. Цицдоева, электросварщица П. Н. Носкова, приборист В. Н. Ковалев, кхыбараш.

Социалистически яхьа итогаш еча хана къаьстта теркам тlабохийта хьож укх дешанка: план а декхараш а кхоачашдой, техника кхерамале мишта лоарю, арахецача продукце дикал лакха йий. Ишта хьож къахьегама, производственни дисциплинага кхача дешашка. Завода производственно - массови комисси цу дешашка хьажаш хlара бетт-бетта участкашка, це хашка гlолла чакхйоал.

СССР граждани шоай унахцlено лорас боьшо я, аьнна йаздиь ва Конституце тlа. Цу гlулакха йолча дукхача гарантешта юкъе белгалдаьккхад производстве къахьегама кхерамале лоирвелга. СССР къахьегамах долча законодательствас из декхар тlадулл завода администрацена, хlаьта из кхоачашдара тlахьожам лоаттабелга — профсоюза заводской комитете вlашагlъеллача лаьрххlача комиссена. Къахьегам а техника кхерамале а лораяр дувцаш заводе ялх совещани хиннай. Укхаза дакъа лоацаш хиннай завода администраци, партийни комитети завкоми. Соахка техника кхерамале телхаль 36 моттиг гучаьннай. Царех хlара яр йийца а йийца, де дезар даьд.

Къахьегамхой унахцlено лораярах йолча номенклатурни мероприятешка планагlа дlадахийта дезаш хиннар 6 эзар сом дар, дlадахийтар — 8,3 эзар сом. Хьалъяьй болхлой Iомабара а царгара экзаменаш эцара эшаш йола аппаратура, бийдал чуйолча резервуарашка радиоизотопни уровнемераш вlашагlъехкай, кхыдар даьд.

Укх шера хlанззалца саг лозаваь е профессиональни лазар хинна моттигаш яц. Цхьабакъда, техника кхерамале телхаьлга гучадаьннад. Лаьрххlа дола барзъа тlа ца дувхаш, оборудованега лерттlа болх ца байташ, балха болча гlаьленаш увзаш моттигаш хиннай. Уж наруше неш яраш бехктокхаме эзаб

Пачlахьалкхен социальни страховани яраш, къахьегам хошта дарба дела а цар салоlилга а вlаштlехьдоаккхараш профсоюз я.

Заводе болх беш я здравпункт, укхаза квалифицированни медицински новкъостал ду, профилактически процедураш ю. Болх беш я фински бани. Вlаштlехьдаьккхар берригача вахтови болхлошта бlайха кхача лоаттабелга, из маьхах беза бац. Эшачарна гlо - новкъостал дара 900 сом ахча дlадахийтад. Ишта ахча тийннад культинвентарь эца, форда тlа салаlа баха, кхыйола мероприятеш чакхъяха.

Завода профсоюзни организаце беча оалха формаш дукха я. Цу балха тlа активи боал массане хьинаре новкъостал дарга хьежаш. Завкома чlоагlа гlо ду социальни страховане комиссе председатела Г. Н. Овсянникова, тренер общественника Н. Ф. Шевченкос, дукха а кхычар.

Кастта хургйолча профсоюзий XVII съезда кхы а хьинар айдаьд завода болхлой кхы а дукхагlа къахье нах вай общества социальни - экономически а дегlайоала ира.

А. СИНЧИНОВ,
Карабулакски химреагентий завода отдела начальник.

Дикача нахах

БЕРИЙ ЛОР

Бер доаладеш Грозненча бархlагlча поликлинике берий консультаце ера цхьа къона кхалсаг. Мотт Iомабанза дар бер, йокха температура яр, дегl доагар цун. Хала са доахар. Чlоагlа сатоха яр нана.

Хало цамогаш дола бер деча ше хьожаш оамал я консультаце заведующе Сианисян Екатерина Григорьевнай. Екатерина Григорьевна ше хьежар бера фу лазар да. Массе а оагlорахьа хьежар из берага. Тlакха ше кабинете дlачуйийхача лорага шорттига юст хилар ю, нанна хозаргдоацаш.

— Мила, ер бер кхераме цамогаш да, дика хьажалахь. нагахьа санна хье шех йолаш хlама нийслой сога хоам бергба, Iа аьлар цо. — Сагот ма де, кхы кхераме лазар дац бера хиннар — аьнна сатедир наьна. Бакъда, шийдагахь-м фу хургда хьог!, йоахар Екатерина Григорьевнас.

Шакриева Малайга дарба де бер а дита дlаяхар Сианисян. Из тешар гlалгlай цу къоначо лоро хила йиш мел йола дарба бера дергхиларах. Керда баьхкача лоранта юкъе Екатерина Григорьевнас дикагlа лоарйlарех яр Мила.

Хала цамогаш хинна из бер дийрзар. баркал воакар нанас Милайна. Ишта хулар цу тайпара хала цамогаш дола бер консультаце Милайга массаза кхоач. Хlаьта дукхагlча даькъе цу тайпарча унахочунга Мила хьожийтар Екатерина Григорьевнас.

— Дукха за яккхалзар Шакриевас тхо долча балха йолаш. Из професси дика йовзаш, ше хьаллаьца гlулакх дезаш, медицина кlоаргаленга кхача, бокхагlйарашкара говзал хьаэца, шийна ховчох цlаккха а кхоачам баь ца Iеш саг я Мила. — яхаш дийцар Екатерина Григорьевнас.

— Цо бера медицински дарба дарал совгlа, [illegible] на сатеду ше деча къамаьлаца, цунна баркал аьлаш даь илазаш да тха. Мел хала дар аьнна, лазар дlаркхаьдургдац, аьнна дог дилаш цо. Ишта укха цун хьалхена кила мет, из йолча доаладаь цхьаккха а бер ца дераш [illegible]

Мила хlамаш а йоа укхаза дукхача хана болх. [illegible] ... Милай йох йокха хувана йо ... [illegible]

Милас медицински ... [illegible] ... Шакриева Мила. Бакъда, [illegible]

— Екатерина Григорьевнас дукха хlама доалийтад сона, — йоах Милас. — Доша хlаьр кlаьхха а ца хаар цунгара Iомадаь аз. Сона чlоагlа вахкавлар из, нанас санна хьехар дош чакхьяьлар.

Шийна хоачч кхоачамбац Мила. Цо дукха дош медицински литература, къаьстта берий лазараш дувцаш яр.

Хlанз Назрановча районна поликлинике керттера лоар я Шакриева Мила.

Ю. ЧАХКИЕВ.

ЮБИЛЕЯШТА НАКЪАБОЛХАШ

Республикера беррига хьехамхой санна, Нохч-Гlалгlай пачlахьалкхен университета Iилман болхлой, преподавателаш, студенташ ба Нохч-Гlалгlай автономе 60 шу шийлоlаматlа из Росси юкъеяха 200 шу дизара долча юбилейшта накъабалхаш тайп-тайпара балхаш деш, мероприятеш чакхйоах [illegible]. Дукха ба йоацаш укх [illegible] накхьаьлар цу деша [illegible] хеташ йола чий конкурс. Йигача студенташа йийнар гlорбаьна бол ча Нохч-Гlалгlайчен поэташ Олгия Салмана, Хамхоев Ахьмада, Ахриева Рашид, Дениевах, Даьхнаха, нахарах йола стихаш. Хlаьта студенташ цу юбилейшта хетадаь комсомольски субботник чакхдаьккхар.

Боккха общественно кхетаме болх дlайу университета преподавательша цу юбилейшта хетаь лекцеш ешаш а. Укх деношка студенташта хьалхашна «Нохч-Гlалгlайчени лоlаматlа Росси юкъеяха 200 шу дизара хетаь лекци йийнар филологически Iилмай кандидата, доцента Н. А. Дахкильгова.

Университети ихоалагlча общежитие болх беш йолча «Сона дезаш хьо вахар» яхача клуба доштайхоша а дезачи цlейшта хетадаь вlашагlкхетар чакхдаьккхар Х. Нурадилова цlерагlча Нохч-Гlалгlай пачlахьалкхен драматически театра артисташца. Чlоагlа безамо дlаяхар из сайре, цига артисташ студентгашта лиинар шоай халача, бакъда, наха боккха салоlам беча балхах лаьца, ишта, цар гойтар шоай репертуаерча спектаклей цхьацца долшош. Каста цу клуба доштайхоша лергl революце а граждански тlема а ветеранашца вlашагlкхета.

М. БАРАХОЕВ,
ЧИГУ студент.

НАЬХА УНАХЦIЕНО ЛОРАЮ

[illegible]

А. ЛЬНИКОВ,
[illegible]

«ГИМАЛАЙЦАШ» КИЙЧБЕННАБ

[illegible] мастий хьалхара группа, царна тlехьа д[illegible]ргба экспедицина юкъе дахьа лоацаш бола вожаш а Непале — планета эгара йоккха[illegible] бозза лакхаллех тlа — Эверест тlа бодла (8848 м). Цига хьалтlабоала дерз[illegible] цар 5 мая дешi 25 мая кхаччалца болча хана — дахьи мух хьекха болабалалезва.

Чакхъьинай дукхача хана а теркам тlабахийта а вь хийно. Хlана хьача цу лакхален буьхьг атмосфера хьалакх а баьина стратосфера хьалгlертаб [illegible] а кхачаш Цуаухьо Эверест [illegible] лоам карабертабаб Арктика а Антарктика а кареррахьача тlехьа тlа. 1921 шера англичанаш 8572 м лакха хьалтlабахьна аппний цига. Юхе йиса кхо бlаь тарга метр къахааь тlерташ тахьь итт шера кхахьийта таjп-тайпарка нехьаш[illegible] альпинистащ.

[illegible] тlехьара бlаь [illegible] эгара къерамеrlа ара в а. Ха теркал [illegible] советски гималайски экспедицин [illegible] специалисташа [illegible] тоххамаш а деш хийчаьбй спортивни группе, хlаьта палаткаш, снаряжени, барахъаш мел чlоагla ае хьежаб аэродинамически установкашца. эгара чlоагlагlа шеляйолаш чlоагla мух хьекхаш хьача а цар тешшаш нах лорабертбоаш.

11 тонн соагlа мухь хургба экспедицега, хlаьта штурмовой группаша эгара безагlа хургбола мухь — кислородни оборудовани. Бихь-бихь сaг волча кхаь штурмовой группана лакхерче лагере цхьа дин баасен доаккхаш—тlехьара бlаьш метраш пхьь беш доам тlа хьалтlа а баьина юта lокlала бовлаш эшаргбe 38 кг. моаагlа бар санна бола мухьм 157 кг кислородни снаряжени!

Гималайски экспедици [illegible] лагерьa тахан Москве Крылатски спортивни комплексе а [illegible] дуи шоашта эшаргйоча хlамаш вlашагlтохьш хиннаб альпинисташ [illegible] тlехьарча [illegible]. Советски альпинисташа керда чоалхамеrlа арех маршрут — Эвереста тlа бoлар — эгара хьалха чакхйоаккхаш а.

СУРТА ТIА: «гималайцаш» гулбеннаб. Аьрхехьара аьттехьа дагl: Алма Атега Валиев Казбека Смирнов Валим воакха[illegible] тренер Овчинников Анатолий (Москва), Глодов Юрий (Алма-Ата), тренер Романов Борис, Черный Николай, Мысловский Эдуард (беррагаш а Москвера), Шопин Владимир (Ленинград), Бершов Сергей (Харьков), дор Орловский Свет (Москва), Туркевич Михаил (Донецк), Грищенко Леонид (Ленинград), Хрищатый Валерий (Алма-Ата); Iехьйоа болагlа Божуков Валентин Хамутов Валерий (Москвера), Ильинский Ервант (Алма-Ата), Онищенко Вячеслав (Москва), Москальцов Алексей (Харьков), Балыбердин Владимир (Ленинград), Ефимов Сергей (Свердловск), Иванов Валерий (Москва).

А. ЯКОВЛЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

Iилмахой кийчбу школа

Байхьла гамиа йоацаш [illegible] сибирски юрта Iо а ваь хьалхийнва Шестаков Иван Тхьаь итт шу дуаш цунах хилар математически Iилмай доктор, дукхача фундаментальни Iилмай бахкий автор. Цо толаме Iилманхочун карьера ира бихьан да, цо ахнчох, ца Новосибирски университетера специализированни физико-математически школа-интернат дьякха хилар.

— Карарча дешара шера тха школе деша доладеннай бlаь гирга йоliг а юкъе йолаш дола 550 бер, — дуаш школа директора Богачев Алексей. — Уж да мехка тайп-тайпарча районашкара бераш — 20 далкъа пхьа лаш.

Укхаза дешаргдола бераш къоастаду СССР Iилмай Академе Сибирски отделене Iилман хоша.

— Малаш ба школе хьехараш? Миштай хьехара система? Фу доаl дуга паччахьлихеп?

— Тха преподавателашта юкъе ба пхиъ Iилмай доктори 32 кандидати. Хьехара система вузовски чуша тари а. Кlирана пхе дийнахьо хул занятеш: лекцеш, семинараш, коллоквиумаш лахлагl лар — Iилмай а университета кафедрашка, библиотекашка, и. кх. дl бу болх. Шиь семестр а дешара ше ра, хlара семестр чакхйоалаш экзаменаш хул, хlаьта физикаи математикаи ераш — йоазонца а багаrla дупаш а. Дешара паччахьалкхено ефа расходех дийнача, уж тха йохаза ламхагlа а, мессанахьарча школе хулчул.

— Шоашка хьежна пайда лой — те пу расходашa?

— Цуш дуллаша сибирски Iилман центра хьинарех цаl волча академика Лаврентьеви дешаш довладерз да: «…Цагахье санна ше болх беча шерашка школе яхха цхьа Шестаков мари арахийца веnарe а, дайна лаш цунга дlадахар».

Николай ПЛОТНИКОВ (АПН).

ГРАЖДАНАШ, ЛОРАЛЕ ГАЗАХ!

Кхетта бlоахъяла Волжски дагарагlаш кила дела шо, даьста [illegible] ма чушоарца дувзаленна газопроводаш делхим моттигаш лийсала тарлу. Газопровод лйкикана газ лаьттана йlаз гlолла цlенна подвалашка, коммуникационни гlувнашка (водопроводни, теплофикационни, канализационни, кхычa) кхача тарлу. Газ лоталчна е йикиха зулам ца хилий тара.

«Цагагlа бlарг кхаба беза. тlахьожаи аьаттеве беза шойн цlенонта мlалхарча подвалашка.

подвалашка бераш ма ахийта!

Йийлла гаэ ма летае!

Подвалашка гlаьле ма уза

коммуникационни гlувнашна чу ма дувла!

Кладовойни чуйлча подвалашна даьрхкlа белгальнча хана мара ма дувла. Домоуправленей болхлошкара хилданза хьайеха подвалашкен пол-садашкен электрообуровани, электропроводка тоаяь, дика болх беш хилийтар. «Грозгоргаз» управлене болхлой дукхьале йоацаш подвалашна чубаха йиш йолаш уж мукъаш хилийта.

Газа хьаж ахийтача зулам ца хилийтара цу сахьате де дезар:

— цlи ма лотае, гlаьле ма уза, электросердал ма сега, нагахьа санна электрически лампочка йолаш яле — из йоа ма е, электролаппок мабетта, сиха хоам бе 04 телефон а техе. Аварийни машина хьакхаччалца гал йола моттиг лорас, цига фо кхетийт.

Лорале газах!

«Грозгоргаз» ЭПУ.

БЕРАШ ВАЙ КХОАНЕ ЙОЛАГА ХОВШ

Кхоалагla шу да Нохч-Гlалгlай паччахьалкхен филармоне толаме болх беш общественни хьисапе хьаьхь берий филармони йола. Традици а хиннa дlахотlад керда концертни сезон октябрь бетта — Ленински комсомол хьаль ди тlакхоачаш дат таш дlайолалр.

Берии филармони хьаьхча хьалхарча леношка ден гlерташ да тхо цуи болх шербе. филармоне концерташ уттадарах кхоачам а но беш, культура дворецашка, театрашка, юкъарча образовани музыкальни школашка тематически концерташ тела, хьажараш, конкурсаш, цlейш чакхдаха.

Берий филармонех доахкача керттерча дикагlадарех цаl да цо бераш лакхара музыкальни творчествана юкъе озаш хилар. Музыкальни просвещене художественни творчества пайда а луш бола доакъашхой дерхlа бовл уж шоаех, хlаьта духь-духьача аудиторешка дукхача арителашта хьалхашка выступленеш а еш царех хула а хул уж.

Чlоагlа хоазахеташ тlаийнар дукхача къонача арителаш, даьша — йоаношна В. И. Ленина цlерагlча культура Дворецa № 2 йолча берий музыкальни школа, Пролетбата цlерагlча культура Дворецa № 3 йолча БМШ, № 31 юкъерча школа № 6 йолча БМШ, химикий культура Дворецa № 5 йолча БМШ, дукхача кхычар творчески отчеташ.

Къонача музыкантий репертуаре йийкай бераштa лаьль эрсийн доазол дехьарчен классикни дикагlа йола произведенеш, халкъа иллеши советски композиторий иллеши, моттигерча авторий произведенеш.

«Къона бараша — къона бараштa» яхача девизагlа чакхйийнай творчески отчеташ. Бакъ ма дий, музыка, илле, халхаря мотт сцена тlа а зрительни зале а вlашхаинарa нах хилча дикагlа кхетабеш хилар.

lалакмате дика дир № 6 йолча БМШ дешархочо Ногоева Зухрас А. Хачатуряна «Гаяне» яхача балетанара «Мехкарий халхар». № 2 йолча БМШ дешархочо Хадзиева Маликас дика лекхар В. Моцарта «Гургилгаш деке» яха пьеса. № 5 йолча БМШ дешархочо Магомадова Мадинас — «Ара Iаьдака аrlар» яха эрсий халкъа илли. Раьза хиннa тlаййнар гlалгlай халкъа ашараш лийхача № 3 йолча БМШ халкъа инструментий оркестра выступленеш, № 5 йолча БМШ баянистий оркестро лекха «Самохк, Нохч-Гlалгlайче» яхача тема ха моттигерча композиторий произведенеш а дола музыкальни фантази.

Доккха гlо хул берий филармоне балха шер-шера чакхдоахача «Театро — бераштен къоначарнен», «Бераштен къона бараштен дола музыка кlира», «Изобразительни искусства кlира» санна долча традиционни кlирах. Уж лоттача хина чакхйоах искусства духь-духьача тайпашта пропаганда яра дола дукха тематически гlулакхаш. Дукхьала цу чакхдоахача кlираша хьалийллад дукхача бераштa гамашийла, цецдаккхаш дола музыка, театра, изобразительни искусства дуне. Цар кертгера принцип — lомабар сакъердам бар, цу хоача лушена тlаозарца кхетам балар.

Кlезига дац концертни сезон чакхъяллалца йолча хана берий филармоне чакхдаха даьрхlа сакъердаме, боккха чуловцам бола гlулакхаш.

Марти апрели бетташка республикански музыкальни училища концертни зале чакхъяргьа ерригача специальностех йола берий музыкальни школай дешархой традиционни творчески конкурсаш. Хlаьта май бетта хургза берий филармоне республикански конкурсе потбаьшарий тlехьхьара, хоадам беш дола цlейна хеталь концерт.

Дика традици хулаш ят солисташ берий музыкальни школай дешархой а болаш дола симфонически оркестра концерташ чакхдахарех. Цу тайпара дола арглаш концерт укх бетта, массехк ди хьалха хиннад.

Берий филармоне творческе планашта юкъедехьал берий музыкальни школай хьехархой тематически концерташ. Цу тайпара йола преподавателаша дешархошта хьалхашка луш йола хьалхара творчески отчет хургья 28 феврале, цига выступленеш ергья Грозерча музыкальни школан преподавателаша.

Хlаьта 25 марта ца санна долча концерте дакъа лоацаргда республико музыкальни школай дикагlа болча преподавателаша.

16 марта С. М. Кирова цlерагlча культурай сагlареи парке чакхдоаккаргда къонача музыкантий традиционни республикански цlей.

Чакхдаха лаьрхlача гlулакхаша къахьга хьагойтача бесса, берий филармоне болх тlа-тlа шерлуш, керда формаш lаеттадуш боагlа. Нагахьа санна хьалха филармоне дале концерт бетта цкъа оттадеш хинна дале, хlанз программа оттаний тематически мероприятеш хlара кlиран дийнахьа чакхъяха лаьрхlа.

Лаьрхlа да берий художественни совет вlашагlйолла. Цо кlезига ювкъеза дергдац къонача ладувгlарий хьашташ царна эшараш довза а уж дlахо цаpца болх беш теркалде а.

Уйла еш да тхо концерте хайнар шаьрдаь ца lеш, ше lомаль мелодеш шаьръяра тlаерзаль хургйолча цlагlа lомаеча ладаней поницина, тематика, форма. Цlагlа lомаергйола эзадеш я беланта лаьрхlа хиния на lеш, даьшта - йоанонта а лаьрхlа. Цо да берий хьаштаршта, берий филармоне балха дайновной теркам тlаолара, царех тхоай гlончаш бара деш хlама.

Амма анализо хьахьокх цу берригача тайп-тайпара оагlош долча балха юкъе дукха къеставдаш дола дешаш, пайда эцаш йола торонаш хилар.

Эсала юкъеоз оаха берий филармоне балха юкъерча образоване школай, профессионально-технически училищай, культурно-просветительни а къаьстта музыкальни а училищай художественни самодеятельноста коллективаш. Укхаза дукха хlамаш да оаха а профессионально-технически образоване управлене а, города халкъа образоване отдело а цхьана уйла е езаш.

Хила езаш йола контакт яц хlанз йоазонхойи художникийи Союзашца. ВТО Нохч-Гlалгlай отделенеца, берий филармоне балха юкъе дакъа лаца лар торо яле я.

Хьинаргlа а дукхагlа теркам тlабахийта а берий филармонеца гlулакхаш дела лар ловра тхона ВЛКСМ Грозненски горкомо, гороно, юкъарча образовательни школай педагогаша.

Цу деррига а дикка гlо дергда кхуьш йоагlача тlехьенна эстетически кхетам оалара керттера декхар кхоачашде — искусствана юкъе а эза цар деган хьаста, хlара берах хlама ха ловш вола искусства луш дола, хоза хlамаш кхетадеш, нхоана ший къахьегамах искусство е ховргдола саг хилийта. ше кулг мел тохаш дола хlама творчески де цa lомаве.

А. МИТРОФАНОВ, НГIАССР культура министра хьалхара заместитель.

«Комплекс» яхача Новгородски производственни объединене серийни арахеца йоллаьй дlа-юха кхахьа йиш йола бесаш дола «Электроника-591-видео» яха видеомагнитофонаш.

Керда аппарат чортатиени я, электросетац бар ца lеш автомашина аккумуляторца а лаьрхкlача батарейшца а болх бе йиш йолаш я. Цо торо хулийт видеомагнитофон натурни сурташ доахача делae а. Дукха сиха лелаш доацача магнитни лента торо хулийт цхьан кассета тlа дlаяздер 110 минота яла.

«Электроника-591-видео» керттера а эгара доархlамеrlа а йола башхало — тайп-тайпара бесаш долаш хьахьокхаш йола телевизионни передачаш дlаязъе йиш хилар.

Укх шера новгородски дlаюха кхахьа йиш йола бесаш дола видеомагнитофон мехка торгони сете йохкаш хургьл.

СУРТА ТIА: комплектовщица Л. Л. Кузьмина бесаш дола керда видеомагнитофон хьахьокхаш йоал.

А. ОВЧИННИКОВА сурт. ТАСС фотохроника.

Спорта хоамаш

Укх деношка Черкесске чакхдьннад ший лоlомах кlалтохаргах латарех Россе хьалхле лаккхарах дола финальни къовсамаш. Цу турнире дакъа лоацаш хилар вай республикерча «Спартак» яхача общества команда.

Цига шоаш къовсабеннача спортсменел тола а толаш, турнира чемпионаш хилар Ахмедов Султанах, Асхабов Хьусенах, Бисултанов Абеках. Цар тренераш ба Л. Багаев, В. Ахмедов.

Командни къовсамашка котоаьлар Дагестанера спортсменаш, шоллагlа моттиг вай мехкахоша йьккхар, кхоалагlа хилар Къулбаседи Хlирий республикера команда.

* * *

Дlайолхаш я «Спартак» яхача республикански общества спартакиаде дакъа лоацаш йолча физкультура производственни коллективашта юкъе лаьржа яхьаш. Укхаза физкультурникаш къовсалургба спорта 12 тайпах. Чакхдаьннад шашках, шахматех, ГТО lан многоборьех дола къовсамаш. Шитта чакхъьлийнай теннисисташта юкъе аьржа яхь а. Цу яхье толаш хилар Гудермесерча «Мединструмент» яхача завода команда. Хlаьта, шоллагlен кхоалагlен моттигаш яьхар «Родина» яхача совхозен «Автоспецоборудоване» яхача Грозерча заводен командаша.

Хlаьта, къовсамаш дlахо хьоргда топ кхоссар, наьк дар, баскетбол, волейбол, футбол, йийга атлетика, ГТО ахканара многоборье, кулгаша ловлаю бургац санна долча спортивни тайпаех.

А. ИЗМАИЛОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

25 ФЕВРАЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаа».
8.45 — «Мечча ios. турманчаш!».
10.15 — «Шаьнаш а дергдолча миха». Телевизионни художественни фильм.
11.25 — [illegible] «Повода секстет».
11.50 — Производственни гимнастика.
12.20 — «Кердадараш».
15.20 — «Кердадараш».
15.30 — Тбилисски студе телевизионни документальни фильмий программа.
16.35 — С. Насидзе. «Пиросмани» яха номер 6 йола симфони.
16.55 — [illegible] «Кувейт. Замаш денош» яха телевизионни документальни фильм.
17.05 — «Шахматни школа». Лоаза болалучар класс.
18.25 — Лыжни спортах йола дунен чемпионат. Мlаlа ияз Норвегера передача.
19.15 — Миллионий ленински университет. «Паччахьалкхи профсоюзаш». Передаче [illegible] ВЦСПС. Председателя заместителя В. И. Прохорова.
19.45 — «Тахан дунен тlа».
20.00 — «Доттагlа». Телевизионни журнал.
20.25 — СССР 60 шу дизарга. «Соната над озером» яха художественни фильм.
22.00 — «Хаа».
22.35 — «Шлесса» [illegible] халхарийн [illegible] ансамбла выступлени (ПНР).
23.20 — «Тахан дунен тlа».
23.35 — «Вай безаш [illegible]». Телевизионни документальни фильма премьера.

II ПРОГРАММА

9.00 — Iуйранара гимнастика.
9.20 — «Воркута». Телевизионни документальни фильм.
9.35, 13.00 — «Вай беш».
10.05, 12.05 — Испански мотт.
10.35, 11.35 — Юкъара биологи. 10 класс.
11.05 — ПТУ дешархошта. М. Е. Салтыков-Щедрин. «Фальшаш». «Господа Головлевы».
12.35, 13.40 — Зоологи. 7 класс.
13.10 — «Гlишлош елгем архитектура». Киножурнал.
14.05 — Эдран — хьехархочоа. Физика, 6 класс.
14.35 — Географи. 5 класс.
15.05 — «Со лоалхьа ларадеш вае». Субтитрашца дола художественни фильм.
16.30 — «Кердадараш».
16.45 — Дешархошта. Кинопрограмма.
17.15 — «Заманхо» (гlалгlай меттала).
17.45 — «Халкъа депутатий Советашкара».
18.30 — «Нохч-Гlалгlайче гlаланаш».
[illegible]

17.55 — «Са мрт. [illegible]» (гlалгlай меттала).
18.30 — «Нохч-Гlалгlайчене гlаланаш».
18.30 — Хьалбаш [illegible] фронт. «Фермашкара [illegible] цхьа хилийтара [illegible]».
19.05 — «Телстуз» (нохчий меттала).
19.25 — «Сона лоа баьхьар [illegible]». Документальни фильм.
19.45 — Футболах йола СССР кубок. «Шахтер» (Донецк) — «Динамо» (Москва). Перерыве (20.30) — «Бийса [illegible]».
21.30 — А. Глазунов. Оркестра [illegible] дола концерт.
22.00 — «Хаа».
22.15 — Экрана тlа — [illegible] «[illegible]» [illegible] фильм (ЧССР).

РАДИО

25 ФЕВРАЛЬ

6.30 — «Социалистически тенденцаш. Миттиг [illegible]» (гlалгlай меттала).
6.45 — Музыкальни антракт.
6.50 — Передачай программа (эрсий меттала).
6.57 — Передачай программа (гlалгlай меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газети обзор.
7.21 — «Серлало» газета обзор.
7.30 — «[illegible]» [illegible] (нохчий меттала).
8.40 — [illegible] Хамзат [illegible] (гlалгlай меттала).
9.15 — «Къахьегамхара [illegible]» (нохчий меттала).
9.34 — «Денна [illegible]» (эрсий меттала).
9.40 — Музыкальни антракт.
9.45 — КПСС XXVI съезда [illegible] — вахаре! «Деза — [illegible] къахьега» (гlалгlай меттала).
[illegible] — Передачай программа. [illegible] бола хоам (эрсий меттала).
15.16 — «Микрофонца Грозни гlодла». Радиовыпуск [illegible] меттала.
15.31 — Областной комсомольски конференц делегаташта дола концерт (эрсий меттала).
19.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
19.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
19.20 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала).
[illegible] — Бераша.
19.40 — «Дега дахьамеrlа» (нохчий меттала).

УКВ

19.00 — «Къона Бетховен». Ромен Роллана [illegible] дола радиопостановка.
19.49 — А. Лимаева [illegible].
20.35 — Х. Цутаева сатирически [illegible].
20.41 — Нохч-Гlалгlай ашараш.
[illegible]

26 ФЕВРАЛЬ

6.30 — «Юртара Iуйренаш» (гlалгlай меттала).
6.50 — Передачай программа (эрсий меттала).
6.57 — Передачай программа (нохчий меттала).
[illegible]

Культурни вахари

ФУ ДЕРГДА КНИЖКАЙ КХОАЧАМ ХУРГБОЛАШ?

Дукхача шерашка чlоагlа ара лаьт вайнга книжкаш ца тоъара проблема. Из дагадатт общественноста, газета оагlош тlа юш, цун анализ ю дакхача трибунаш тlара. Эшаш мел дола гlулакхаш дешшехь а, [illegible] хьаш дац. Фуд баьхьа? Цхьан де шаца цу хаттара [illegible] дала, хетаргахьа, могадлаш.

СССР е баьа нах дунен тlа мел бахаш наькха [illegible] процентал [illegible] ба. Хlаьта вайцига дерригача дунен тlа а деррагlча мел тала арахецача книжкаех кхоалагlча дакъадал [illegible] арахец. Советски Совета дукхача хана деза дунен тlа [illegible] издатель а переводчик а я, цунна ихьана, хетаргахьа, книжка [illegible] йола мода а ба.

[illegible] М. Горьк [illegible] Р. Роллана «Нелаш йолча фабрикийн продукцеа [illegible] книжкаш [illegible] [illegible]

Магаза, тlом [illegible] ханаца нийсдела, вешта аьча, шоалтъа шера, СССР е арахеца книжкаш диазза дукхагlа хинная. Тlахкха тlеххьарча итт шера книжкашца хьашт хилар [illegible] соагlа чакхдоаш. Йоаца аьча, книжкаш дукхагlа ара ме [illegible] чlоагlагlа яц уж. Ца парадокс яц общества культурни бохарам [illegible] кхагlа ме хул чlоагlагlа хул духовни рузаьщаша кха чара безам. Революце хиля хьаь Россе шера хlара [illegible] хьоачар 0,6 экземпляр книжка [illegible] — хlаьта а литература шорта тоъар. Тахан [illegible] хlара шера пepal [illegible] рае пайда яц, хlаьта а [illegible]

Вай мехка дукхача дол [illegible] дешархочун — М. Твена, Д. Дидро, [illegible] Ж. Верна, [illegible] — произведенеш дукхагlа арахецl, цао шоай [illegible] Хlаьта а цар книжкаш арейн а советски а классикни книжкаш, справочни [illegible] литература дукха [illegible]

Книжкаш [illegible] бовзар [illegible]

[illegible] бахьан хиния [illegible] Цхьаьхха бахьан да дукхача книжкаш дешараштa дергиха книжкаш шоашна хила лоаш хилар. Книжкаш гулдар криминальни хlама дац, дeшe а [illegible] а дац, цу соагlа дола лоацар а да. Массеаи а ара мел хеца книжка йийа варьхаш, цу гlуланха тоъаргдац наькогa, кхуъ а фабрикаш а, типаш я. Керттерлар да ца эшна ца хилар а. Хlаьта а книжкаш гуллераш дукхагlа хулаш латт. СССР е 85 процент дешархой [illegible] библиотекаш йолаш ба. Цар чу да 30 миллиард книжка. Укх дукха да [illegible]

Фу де [illegible] книжкаш [illegible] бокаш [illegible]?

[illegible] АПН [illegible] [illegible] 100 [illegible]

Цхьаьхха вариант юкъ книжкаш дешачо, цуш письмо кепатехадар «Правда» тlа, цо аьду: «А лийра цхьалолча книжкаех мара айса пай да ца эцаш, книжкарех беранш пайда эц. Хlаьта дукха гlа лараш саг [illegible] а ца кхоаш ладаш. Энциклопедеи, словараш, сеттара дукха еза художественни произведенеш мара ца [illegible] дlа чулала лаьрхlар книжкаш ца чу. Хlанз да эшаш хlара дийнахьа сайна пайъадаргдар мaпа».

Дунеш дукха да. Царех цхьадараш хьагlаьаш меrарлолаш да, цхьадараш ме гарлоаш да, баьхьа кхьыта тулалнына ца книжки проблема цхьоастле садаш хилар ([illegible] а латт). Кхыт дукхагlа арахецаргдола соагlа книжкаш гулдерий [illegible] а айе [illegible] книжкаш гулдераш дlахьекхаbе беза дукхача книжкаш дешаршка бола [illegible] шоай «Хувераte» дlалашхарах а дехаш хилар.

Юкъарбаь вай [illegible] хlа мина [illegible] Iехьарча хана дlайбоаль ша [illegible]

СССР а [illegible] книжкаш доаш [illegible] тайпара 250 — 300 цlи йола книжкаш дукхагlа тираж йолаш арахийца, уж дешарий хьаштаца деррица ца доаl, царна дlаякхочача кхоачамле торо хулийтаргйолаш хилар. Ца «Iальмате» йоакха мероприяти хlана кхоачашеш латт.

Шиш аргlанна 13 мил. доакъашхо юкъе волча Европа тоалл шиш долама цlа шаrlхийтта книжкаш дешарий общество а книжки библиотекаш йолчарна цхьайкаш шоай библиотекаш общественни хьаштагашта пайда ало хьаьлараш уж lахьехаш. Шоай доалахьа йола библиотекаш хьаьча книжкаш дешараштa хьайлийтадар ерригеболи [illegible] чакхдьннад. Уж «Хьасларa» формаш тайп-тайпара а — шоай книжкаш деше а царца йоаl бе a [illegible] тара бlарчча библиотекаш шоай мехкахошта [illegible] кхачоачна. Цу тайпара Новорo Кырадахеча [illegible] областера [illegible] Москве, Ленинграде, Баку [illegible] [illegible] М. [illegible]

дола библиотека, кхы йолча болхлой цох пайда эла торо хургйолаш шиш службин кабинете дlахуйахьай.

Тlехдаьккха а доалаш ала шиш я книжках пайда эцар [illegible] форма хьалхоллаш латт, массеш библиотекашца цхьана — уж я мехка 130 [illegible] соагlа — книжкаш де ша чо це хьасл шиш библиотекаш [illegible]

Книжкаш гулдар — мала [illegible] хьахьа тайпара. Модам дlайоаш хул. Пайда хьахьаш да [illegible] тайпара бахьан — советски сага вахаре книжка [illegible] хlам лекхоалар, [illegible] хилар. Книжкай кхоачам [illegible] ра, уж дукхагlа арахецара соагlа, уж дукхагlа [illegible] [illegible] хьашт доаца [illegible] а деш, [illegible] изданеш дукхагlа арахецар [illegible] керттера декхар [illegible] [illegible] Хlаьта цу декхар [illegible]

Гаврил ЦЕТРОСЯН АПН.

РЕДАКТОР Г. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Мира ул. 34/2. Телефонаш: редактора — 2-43-07, редактора заместителан — 2-05-07, [illegible] секретара — 2-21-00, [illegible] вахаре — 2-21-04, промышленности транспорта — 2-21-01, юрта бахама — 2-21-00, культура — 2-21-05, письмий — 2-21-07, корректорски [illegible].

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Мира 34/2. Телефоны: редактора — 2-43-07, заместитель редактора — 2-05-07, ответственного секретаря — 2-21-00, партийной жизни — 2-21-04, промышленности и транспорта — 2-21-01, сельского хозяйства — 2-21-00, культуры — 2-21-05, писем — 2-21-07, корректорская [illegible].

Газет арздукх шинарен [illegible] шоаттен дешоцна.

«Грозненский рабочий» издательство типографи. Мира ул. 62.

Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Мира, 62.

Заказ № [illegible]